

Frankelandgroep

nieuws

editie 5 - 2023

Braderie in Harg-Spaland

De nieuwe tuin van Vaartland
Sprookjesachtig Schiewaegh

Colofon

Jaargang 15, nummer 5 - 2023

Oplage 3.675 stuks

Frankelandgroep Nieuws is een uitgave voor bewoners en cliënten van Frankeland, Harg-Spaland, Jacobs Gasthuis, Schiewaegh, Vaartland en Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep.

Frankelandgroep Nieuws verschijnt zes keer per jaar. Het volgende nummer verschijnt op 15 december.

Hoofdredacteur Astrid Boonstoppel

Redactiesecretaresse Diana Snoek

Redactieleden Rob Besseling, Annelies van Breukelen, Carien Kemink, Elly Kramer, Coen Meeder (fotograaf), Jacqueline van der Pijl en Janneke Warmolts.

Met dank aan allen die aan deze editie hebben meegewerkt.

Vormgeving DTPat - Patrick Mostert en Atlantis Creative

Coverfoto Coen Meeder

Redactieadres

Frankelandgroep Nieuws

Sint Liduinastraat 10

3117 CS Schiedam

010 - 426 49 25

fgn.redactie@frankelandgroep.nl

Inleveren van kopij

Kopij voor de volgende editie kan worden [gemaild](#) of worden ingeleverd bij het secretariaat van Frankeland, t.a.v. redactie Frankelandgroep Nieuws.

Dit kan vanaf nu al, maar de uiterlijke inleverdatum is **maandag 6 november**. Kopij die na deze datum wordt ingeleverd, kan niet meer worden geplaatst. De redactie behoudt zich het recht voor inzendingen te weigeren, te redigeren of in te korten.

Prijspuzzels

De oplossing van de prijspuzzels kunt u naar ons [mailen](#) of in een envelop inleveren bij de receptie van uw locatie t.a.v. redactie Frankelandgroep Nieuws.

Koersbal met Aad: oefening baart kunst

36

Braderie in de tuin van Harg-Spaland

52

Sprookjesmiddag in Schiewaegh

62

In deze editie

Voorwoord	4
Smaakcentrum Frankelandgroep	5
Uitkomsten cliëntenraadpleging	6
Cocktailmiddag in Frankeland	9
Aan tafel met Kelly	10
Een Alzheimer Café als uitje	12
Agenda Alzheimer Café en Parkinson Café	14
Tijger gevonden	15
Bustochten	16
Wintertijd	17
Muzikale reis	18
Agenda Roze Salon	19
Vaartland heeft een nieuwe tuin	20
Hoort, wie klopt daar kinderen ...?	22
Gedicht	24
Filmmiddag / HIP mode	25
Strandrups De Vrijheid	26
Column uit de thuiszorg	28
Al zingend de wereld in	29
Op de koffie bij...	30
Vis moet zwemmen, ook in Vaartland	33
Een examenopdracht om te knuffelen	34
Volg de vlinders...	38
Aan de waterkant	39
Smullen op z'n Amerikaans	40
Zomerhoedjes	41
Stadsarchief Vlaardingen	42
Eten en drinken bij de Frankelandgroep	46
Om even bij stil te staan...	49
Huidhonger: de magie van een aai	50
Liefde is...	54
"Het gaat echt om de klik"	56
Oog op de natuur	58
Exposities	60
Stakeholder aan het woord	64
De Vlinderslinger	68
De creacub van Harg-Spaland	70
Tai-Chi voor de innerlijke rust	72
Workshop djembé	73
Bridge	74
Sportdag	75
Podia uitgelicht	76
Prijspuzzels	78

Voorwoord

Ouderenzorg op de schop?!

Door Pepita Breugem, bestuurder Frankelandgroep

Voor dit voorwoord kies ik ervoor om mijn verhaal dicht bij huis te houden. Graag neem ik u mee en maak ik u deelgenoot van de opgave waar wij als Frankelandgroep voor staan.

Wat is er aan de hand?

Het demissionaire kabinet bezorgt de ouderenzorg een flinke financiële dreun. Het kabinet is niet bereid om voor meer dan de helft bij te dragen in de fors gestegen energiekosten, de meer dan 10 procent stijging van de loonkosten (vanwege de - voor onze medewerkers zeer gegunde - nieuwe CAO) en de forse stijging van materiële kosten als voeding en medische middelen.

Tevens wordt de vergoeding van kapitaalslasten met 1,7 procent verlaagd, terwijl de prijzen voor investeringen in digitalisering, verduurzaming en onderhoud fors gestegen zijn en ouderenzorginstellingen hier juist flink in moeten investeren om klaar te zijn voor de toekomst.

Wat betekent dat voor de Frankelandgroep?

Als we niets doen, voorzien we voor 2024 een begrotingstekort van zo'n 7 à 8 miljoen euro. Dat kunnen we ons niet permitteren en dus zullen ook wij terug moeten in onze uitgaven. En dat in combinatie met een grote maatschappelijke

opgave. Want het aantal 80+ers neemt de komende jaren verder toe en we zullen alles op alles moeten zetten om te zorgen dat ook voor die groeiende groep ouderen in voldoende mate professionele zorg- en dienstverlening beschikbaar blijft!

Het voorgaande geldt voor ons, maar gaat ook alle andere ouderenzorginstellingen in Nederland de komende jaren flink bezighouden. We zijn er uiteraard al volop mee bezig en betrekken daar ook de cliënten- en ondernemingsraden, sleutelfunctionarissen en verdere organisatie bij. De uitkomsten hiervan gaan we uiteraard tijdig met iedereen delen. Waar het allemaal naartoe gaat, weten we nog niet precies. Maar dat het ons goed gaat lukken, weet ik wel. We hebben namelijk geweldige medewerkers en daar is elke wedstrijd mee te winnen!

We houden u via allerlei kanalen op de hoogte. Voor nu wens ik u een mooie tijd tot de volgende uitgave van het Frankelandgroep Nieuws.

Veilig, gezond en vooral lekker eten

(ook) voor bewoners met eet-, drink- en/of smaakproblemen

Sommige ouderen worstelen met de inname van eten en drinken. Kauw- en slikproblemen en/of een afname in de waarneming van geur en smaak door ouderdom of door een behandeling tegen ziekte (waaronder bijvoorbeeld chemotherapie en/of medicijngebruik) kunnen hier oorzaken van zijn.

Aanpak eet-, drink- en/of smaakproblemen binnen de Frankelandgroep

Natuurlijk kunnen we binnen de Frankelandgroep niet alle eet- en drinkgerelateerde problemen oplossen. Maar dat wil niet zeggen, dat we dat niet willen proberen!

Het Smaakcentrum Consult & Coaching, ooit opgericht voor mensen met smaakproblemen tijdens of na een oncologische behandeling, gaat de reeds opgedane kennis en expertise op dit gebied vanaf dit moment binnen de gehele Frankelandgroep inzetten. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de diëtist en logopedist.

Het uitgangspunt is dat iedereen een gezonde, veilige maar bovenal smakelijke maaltijd verdient en daar ook recht op heeft; ongeacht de problematiek die zich voordoet bij de waarneming van de smaak van voeding. Waar mogelijk proberen we ondervoeding met aangepaste maaltijden (of componenten daarvan) te bestrijden of te voorkomen.

Maar bovenal richten wij ons op het weer kunnen genieten van eten en drinken, ook (of juist) in de laatste levensfase.

Meer informatie of interesse in dit traject?

U kunt contact opnemen via het e-mailadres smaakcentrum@frankelandgroep.nl.

Uitkomsten cliëntenraadpleging

Hoe beoordeelden zij onze zorg- en dienstverlening?

Door Suzanne Leeftang, beleidsmedewerker kwaliteit

Onderzoeksbureau Facit heeft onderzoek gedaan naar de ervaringen met onze zorg- en dienstverlening van onze bewoners, vertegenwoordigers zorg van onze bewoners met dementie en cliënten die van ons ondersteuning in het huishouden ontvangen.

Bewoners en vertegenwoordigers zorg konden hun mening geven over thema's als afspraken en overleg, communicatie, contact met medewerkers, deskundigheid, woon- en leefomstandigheden, activiteiten/welzijn en maaltijden.

Bewoners met een lichamelijke aandoening zijn door medewerkers van Facit geïnterviewd en hebben in dit gesprek kunnen vertellen over hun ervaringen. De vertegenwoordigers zorg en de cliënten met ondersteuning in het huishouden ontvingen thuis de vragenlijst.

De respons bij de bewoners was 53% (184 bewoners zijn benaderd voor een interview en met 97 bewoners kon een interview worden gehouden).

De respons bij de vertegenwoordigers zorg was 46% (224 vertegenwoordigers hebben thuis een vragenlijst ontvangen en van 104 vertegenwoordigers hebben we een reactie gekregen).

Voor deze raadpleging van de cliënten met ondersteuning in het huishouden is uit de totale cliëntenpopulatie een steekproef van 350 cliënten getrokken. Hiervan hebben 165 cliënten de vragenlijst ingevuld en teruggestuurd. Dit is een respons van 47%.

Net Promotor Score (NPS) bewoners

In onderstaande tabel is per locatie de Net Promotor Score opgenomen. Deze score geeft het percentage van bewoners weer dat een 8, 9 of 10 heeft gegeven (de zogenaamde 'promotors') op de vraag 'Zou u de Frankelandgroep aanbevelen bij andere mensen met dezelfde aandoening of gezondheidsklachten?'

De hoogste percentages qua positieve beoordelingen liggen:

- 93% van de geraadpleegde somatische bewoners ervaart dat zorgverleners hun gezondheidsklachten serieus nemen;
- 92% van de geraadpleegde somatische bewoners geeft aan dat de zorgverleners vakkundig werken;
- 89% van de geraadpleegde somatische bewoners (ten opzichte van 70% in 2022) geeft aan dat de Frankelandgroep aan hen genoeg informatie geeft over wat zij voor de bewoner kunnen doen (over de mogelijkheden van het wonen, de zorg, de activiteiten, enzovoorts).

Punten waarop we minder goed hebben gescoord dan vorig jaar hebben betrekking op:

- de smaak van de maaltijden (75% is positief);
- de schoonmaak van de appartementen (81% is positief);
- de hoeveelheid activiteiten die worden georganiseerd (82% is positief).

Als verbeterpunt wordt de hoeveelheid personeel genoemd; 59% geeft aan dat er genoeg personeel in huis is. Hierin is een verbetering te zien ten opzichte van vorig jaar.

Locatie	Percentage promotors 2023
Zorgcentrum Frankeland	62%
Verpleeghuis Frankeland	81%
Jacobs Gasthuis	75%
Harg-Spaland	64%
Schiewaegh	60%
Vaartland	79%
Frankelandgroep totaal	71%

Net Promotor Score (NPS) vertegenwoordigers

In onderstaande tabel is per locatie de Net Promotor Score opgenomen. Deze score geeft het percentage van vertegenwoordigers weer dat een 8, 9 of 10 heeft gegeven (de zogenaamde 'promotors') op de vraag 'Zou u de Frankeland-groep aanbevelen bij andere mensen met dezelfde aandoening of gezondheidsklachten?'

Locatie	Percentage promotors 2023
Verpleeghuis Frankeland	88%
Harg-Spaland	81%
Schiewaegh	79%
Vaartland	95%
Frankelandgroep totaal	86%

De hoogste percentages qua positieve beoordelingen liggen:

- 100% van de geraadpleegde vertegenwoordigers is van mening dat de zorgverleners goed omgaan met de bewoners;
- 100% van de geraadpleegde vertegenwoordigers is van mening dat de bewoners genoeg tijd hebben om te eten;
- 99% van de geraadpleegde vertegenwoordigers weet bij wie hij/zij terecht kan met vragen en problemen;
- 99% van de geraadpleegde vertegenwoordigers is van mening dat de zorginstelling de afspraken over de verzorging en behandeling van de bewoner goed nakomt.

De grootste verbetering ten opzichte van vorig jaar is de beoordeling over de hoeveelheid personeel. In dit onderzoek is 88% van de geraadpleegde vertegenwoordigers van mening dat er genoeg personeel in huis is. Dat is 12% meer dan vorig jaar.

Opvallend is dat er slechts op twee punten minder goed gescoord wordt dan vorig jaar. Dit zijn:

- een prettige omgang tussen bewoners (81% is positief);
- het aansluiten van de georganiseerde activiteiten op wat de bewoner leuk vindt (66% is positief).

Promotor score ondersteuning in het huishouden

Alle geraadpleegde cliënten zouden Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep bij hun vrienden en familie, die ondersteuning bij het huishouden nodig hebben, aanbevelen. Daar zijn wij blij mee!

Als aan hen gevraagd wordt om daar een cijfer aan te geven, geeft niemand een 5 of lager. 9% geeft een 6 of een 7 en is een passief tevreden respondent en de overige cliënten (91%) geven een 8, 9 of 10 op de aanbevelingsvraag, wat hen een promotor maakt.

De promotorscore voor Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep komt aldus uit op 91%.

De meest positieve antwoorden van cliënten voor Thuiszorg Ouderen Frankelandgroep ondersteuning huishouden liggen op het gebied van:

- Omgang: 99% van de cliënten voelt zich op zijn/haar gemak in aanwezigheid van de medewerker en ook geeft 99% aan dat de medewerker zorgvuldig met hun spullen omgaat (meubels, servies, kleding, etc.).
- Medewerker neemt cliënt serieus (98% is positief).

Met de uitkomsten van dit onderzoek gaan we de komende periode verder aan de slag.

Over het algemeen zijn onze bewoners, de vertegenwoordigers en de cliënten met ondersteuning in het huishouden tevreden met onze zorg- en dienstverlening. Daar zijn we uiteraard heel blij mee. We blijven ons inzetten om dat zo te houden!

Cocktailmiddag

Door Jolanda Berkel-Geerlings, activiteitenbegeleider

Op donderdag 6 juli werd op afdeling 3 in Frankeland een cocktailmiddag georganiseerd om het begin van de zomervakantieperiode in te luiden.

Voor de bewoners waren er heerlijke cocktails, zoals een Shirley Temple, Sangria en Something Blue. Iedereen kwam langs bij de cocktailbar en maakte vervolgens een dansje op Hawaïaanse muziek. Het was een gezellige middag!

Aan tafel met Kelly

“De bewoners staan voorop”

Door Jacqueline van der Pijl, redacteur

Kelly van Kasteren viert graag verjaardagen. Niet zozeer die van haarzelf, maar van anderen. Van koffie en taart voor een klein gezelschap tot aan een Indonesisch buffet voor flink wat publiek. Kortom, de chef-kok van Schiewaegh geeft met plezier een feestje voor de bewoners van het zorgcentrum aan de Nieuwe Damlaan.

Kelly: “De bewoners staan bij ons voorop en we geven zoveel mogelijk gehoor aan hun wensen. Of het nu gaat om het bereiden van typisch Nederlands eten in combinatie met muziek of een pubkwis, lekkernijen uit de provincie of eten over de grens. We staan overal voor open.”

Eten uit elke provincie

Kelly: “Elke provincie heeft zijn eigen lekkernijen. Van suikerbrood uit Friesland tot de Groningse eierbal: een enorme bitterbal met een eitje in het midden. Daar laten we ons door inspireren. En daar genieten onze bewoners weer van. We halen onze inspiratie ook uit verschillende thema's, zoals bijvoorbeeld een 'tropische middag' met een Caribische brassband.”

“We werken dus ook veel samen met de activiteitenbegeleiders. Zo kan je als team iets extra's doen. Over niet alledaagse dingen gesproken. De bewonersvakantie van Schiewaegh spande deze zomer de kroon: een vijfdaagse vaartocht met het vakantieschip 'De Prins Willem-Alexander'. Ik was daar ook bij om vijf dagen lang te koken voor zowel het personeel als de bewoners,” zegt Kelly trots.

Haar mannetje staan

Kelly staat dus haar mannetje. En dat doet ze al 22 jaar bij de Frankelandgroep. Met haar diploma als instellingskok op zak begon ze in Frankeland. Nu werkt ze alweer acht jaar in Schiewaegh. Daar heeft ze de leiding over de keuken, brasserie en receptie. Naast kok is ze ook de trotse moeder van Sander en Pascalie die hun weg hebben gevonden in respectievelijk de logistiek en de verpleging.

Wisselende dagspecialiteit in Schiewaegh

In Schiewaegh draait het vooral om nieuwerwets en seizoensgebonden eten, want daar houden de bewoners van. Hoe je bijvoorbeeld een maaltijdsalade als krokante kip met mosterddressing interessant maakt? Kelly licht een tipje van de sluier: “Salade krokante kip met mosterddressing is een goedgevulde en gezonde maaltijdsalade voor de nazomer. En dan hebben we het niet over twee blaadjes sla, een komkommer en een halve tomaat,

want dáár kun je niet op leven! Onze salades zijn smakelijk, vullend en voldoende voor een hele maaltijd. Daar lopen onze bewoners warm voor,” aldus Kelly. “Om van de salade écht een maaltijd te maken, gebruiken we kipfilethaasjes. Zo komen onze bewoners niet alleen aan hun dagelijkse eiwitten, maar maak je van een salade ook een echte maaltijd. Voor een verrassende crunchy bite bedek ik de kip met paneelmeel en bak ik hem rondom krokant in een koekenpan. De salade maak ik verder op smaak met een mosterddressing.”

Zelf maken? Net zo makkelijk

“Halveer eerst de kipfilet en breng hem op smaak met knoflookpoeder, zout en peper. Daarna neem je drie schaaltjes, een met bloem, een met paneermeel en een met een losgeklopt eitje. Dan eerst door de bloem, door het ei en vervolgens door het paneermeel. Even goed aandrukken en ze zijn klaar om gebakken te worden,” vertelt Kelly.

“Voor de dressing neem je drie eetlepels mayonaise, een eetlepel kookroom, een halve eetlepel honing en een halve eetlepel mosterd. Dit alles meng je

door elkaar.” Voor de salade zelf gebruikt zij little gem, cherrytomaatjes gehalveerd, komkommer in blokjes, avocado in partjes en rode uienringen. “Eigenlijk kan je er bijna alles in doen wat je lekker vindt.”

Eet smakelijk!

Wist u dat:

- De bezoekers van de brasserie niet op hun mondje gevallen zijn. En dat is maar goed ook, want dat houdt onze koks scherp;
- Schiewaegh een menucommissie heeft die elk halfjaar bijeenkomt. Daar worden ook bewoners voor uitgenodigd voor een kritische en een positieve noot;
- De brasserie grenst aan een open keuken waaruit dagelijks de lucht van versgebakken broodjes ontsnapt;
- ‘Oh, wat ruikt het hier lekker,’ een veelgehoord geluid is vanuit de brasserie. Tja, er gaat niets boven de geur van zelfgebakken broodjes, toch?

Een Alzheimer Café als een uitje

Door Annelies van Breukelen, redacteur

Was het u ook al opgevallen dat de avonden in het Alzheimer Café steeds dynamischer worden?

Misschien bent u bekend met het Alzheimer Café als een ontmoetingsplek waar een spreker wordt uitgenodigd die iets komt uitleggen over een aspect rondom dementie. Die opzet zal nog steeds blijven bestaan, maar de kroegbaas Matthijs Lokerse is samen met Alzheimer Nederland, Minters Mantelzorg, Argos Zorggroep en Seniorenwelzijn gaan kijken welke invulling het Alzheimer Café nog meer zou kunnen hebben. En zo werd in juni een avond gevuld met de film 'The Father' waar 40 belangstellenden op afkwamen en in augustus een avond gevuld met een optreden van cabaretgroep 'Het draait om mensen nietwaar', ook goed voor zo'n 40 belangstellenden.

Omdat ik zo nieuwsgierig was naar deze leuke invulling ben ik zelf ook naar dit optreden geweest. Het was een prachtige muzikavond waarbij kon

worden meegezongen, geklapt, bewogen en zelfs de polonaise ontbrak niet. Alle liedjes gingen over dementie of ouderdom in het algemeen. En dat zorgde er ook voor dat sommige liedjes je hart raakten. Ik moest zelf ook zo nu en dan een traantje wegpinken en zag dat ik zeker niet de enige was. Door de afwisseling van gevoelige liedjes en grappige liedjes was het een geweldige avond en ging iedereen met een blij gevoel naar huis.

Na afloop sprak ik met Marien van den Berg, de drijvende kracht van deze groep. Marien is zelf verpleegkundige geweest in een verpleeghuis, en toen zijn moeder dementie kreeg heeft hij ook als mantelzorger kunnen ervaren hoe dat was. Door zijn liefde voor muziek heeft hij dit in zijn werk ook veel gecombineerd. Veel van wat hij meemaakte zette hij om in een liedje. Zo zei eens een bewoner tegen hem "Mijn hersenen lijken wel zand wat wegwaait in de wind" - en zo werd het lied geboren 'Zand in de wind' dat Marien schreef op de melodie van 'Dust in the wind' van de band Kansas. En niet alleen het lied was prachtig, het werd ook heel mooi ondersteund door schitterende beelden van zand in de wind. Marien vertelde mij dat de filmpjes, foto's en teksten die bij de liedjes worden gepresenteerd gemaakt zijn door Chris Pastijn, een van de bandleden. Zichtbaar is dat Chris daar uren werk in heeft gestoken dat de liedjes hiermee echt heel goed aangevuld worden.

De band bestaat verder uit Mariens broer Gerrit van den Berg en Ton de Vos. De leeftijd van de bandleden zit tussen 65 en 83 jaar, maar dat maakt de muziek er niet minder om. De muziek is energiek, alsof de band bestaat uit jonge honden.

Marien leidt elk liedje in door te vertellen wat hem heeft geïnspireerd om het te schrijven. Zo vertelt hij dat hij zag dat zijn moeder somber werd door de dementie. Zijn moeder was vroeger zangeres geweest en muziek en zingen kon haar altijd weer vrolijk maken en zo ontstond het liedje 'Hemels als ik zing' op de melodie van 'Sexy als ik dans' van Nielson.

De band bestaat nu al dertien jaar. Door het grote repertoire dat is opgebouwd, kan Marien met zijn band altijd een avond vullen passend bij de doelgroep. Op hun site www.hetdraaitommensennietwaar.nl kunt u lezen waar de band nog meer speelt. Marien vertelde dat ze vaak worden uitgenodigd in Alzheimer Cafés maar dat ze zelf ook drie maal per jaar een eigen voorstelling maken. Dit jaar met het thema 'Burn-out' dat gespeeld zal worden in de Cultuurschuur in Monster.

Omdat Marien zijn liedjes schrijft op bestaande melodieën liggen ze gelijk goed in het gehoor, zo heeft hij het liedje 'Soms' geschreven op een melodie van de Beatles, en ook een lied op de melodie van 'Zing, vecht, huil, bid' van Ramses Shaffy kwam voorbij.

In totaal werd de avond gevuld met achttien liedjes en nog een prachtig gedicht genaamd 'Langzaam', dat ook door Marien is geschreven.

*Ik heb je langzaam zien veranderen
Ik ben je langzaam kwijtgeraakt
Ik heb je langzaam zien verdwijnen
Langzaam heb ik het meegemaakt*

*Langzaam ben je op reis gegaan
Naar een wereld die ik niet ken
Langzaam ben je een andere taal gaan spreken
In een land waar ik niet ben*

*Ik heb je langzaam zien veranderen
Van mijn man terug naar kind
Ik heb je langzaam zien berusten
In wat dementie nu weer verzint*

*Ik heb heel langzaam moeten wennen
Aan de rollen die zijn omgedraaid
Ik heb heel langzaam moeten leren
Dat het niet meer overwaait*

*Langzaam heb ik mij gewonnen gegeven
Door jouw zwijgen en jouw apathie
Langzaam, o zo langzaam
Heb ik aanvaard wat ik dagelijks zie*

*Ik heb je langzaam losgelaten
Ik heb je langzaam vaarwel gezegd
Ik heb langzaam afscheid genomen
En heb ons verleden weggelegd*

Ik wil dit artikel graag afsluiten met u erop te wijzen dat u altijd welkom bent in het Alzheimer Café in locatie Frankeland. Heeft u vragen of behoefte aan informatie dan kunt u altijd contact opnemen met de kroegbaas Matthijs Lokerse, hoofd welzijn van Frankeland m.lokerse@frankelandgroep.nl

Wilt u ook naar een liedje luisteren van deze band, scan dan de QR-code.

Agenda

Alzheimer Café en Parkinson Café

Alzheimer Café

Heeft u te maken met geheugenproblemen of (beginnende) dementie of zorgt u voor een naaste met dementie? Wilt u meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of contact hebben met lotgenoten?

U bent van harte welkom om naar het Alzheimer Café Schiedam te komen! De Frankelandgroep organiseert elke tweede dinsdag van de maand een Alzheimer Café in Frankeland om 19.30 uur (inloop: 19.00 uur). Toegang is gratis, aanmelden is niet nodig.

De eerstvolgende editie vindt plaats op dinsdag 14 november. Dan bespreken wij het thema 'Slaapproblemen bij dementie'. Op dinsdag 12 december sluiten wij dit Alzheimer Café seizoen af met een gezellige kerstborrel.

Bezoek voor het volledige programma:
www.frankelandgroep.nl/alzheimer-cafe

Parkinson Café

Heeft u Parkinson of zorgt u voor een naaste met Parkinson? Wilt u graag meer informatie over deze ziekte, in gesprek komen met professionals en/of in contact komen met lotgenoten? U bent van harte welkom om naar het Parkinson Café te komen!

De Frankelandgroep organiseert één keer per twee maanden een Parkinson Café in Frankeland, altijd om 19.30 uur (inloop: 19.00 uur), op de derde dinsdag van de maand. Toegang is gratis, aanmelden is niet nodig. De eerstvolgende editie vindt plaats op dinsdag 21 november. Verpleegkundig specialist Laura Daeter (Erasmus MC), zal dan vanuit haar expertise vertellen over de voorbereiding op het ziekenhuisbezoek.

Bezoek voor het programma:
www.frankelandgroep.nl/parkinson-cafe

Tijger gevonden

Door Jolanda Berkel-Geerlings, activiteitenbegeleider

Ongeveer iedere maand, soms elke twee maanden, bedenken we op afdeling 3 in Frankeland een nieuw thema. Denk bijvoorbeeld aan: winter, Nederland, lente, Afrika en (op het moment van schrijven) zomervakantie. We versieren de Warandehoek dan in dit thema en we vragen onze collega's om mee te denken en of zij misschien nog iets hebben liggen wat bij dit thema past. Ook de kook- en bakactiviteiten en de creatieve activiteiten worden aan het thema aangepast.

De bewoners zijn enthousiast, we merken dat we veel reacties krijgen als we aan het einde van de maand bepaalde spullen uit de themahoek weghalen: "Hè, wat jammer, het is juist zo gezellig." Maar ze zijn ook benieuwd: "Wat komt er nu?"

Het leuke is dat iedereen wel iets bijdraagt aan de themahoek, vooral waar het gaat om decoratie. Zo kreeg ik laatst ineens een berichtje: Ik heb een tijger gevonden. Wil je die hebben voor de themahoek?

Kortom; een simpele activiteit, maar wel een met veel leuke resultaten!

Oude Ambachten & Speelgoed Museum in Terschuur

woensdag 25 oktober

Het Oude Ambachten & Speelgoedmuseum is echt een gigantisch museum dat geweldig geschikt is voor groepen op zoek naar nostalgie. Er is zoveel te zien en aan te raken dat u er werkelijk versted van zult staan. In totaal zijn er 150 verschillende ambachten te zien! Het museum is goed toegankelijk voor mindervaliden en men heeft een geweldige Anton Pieck collectie!

- Verzamelen** 9.00 uur in de Havenzaal van Frankeland
- Prijs** € 65,- per persoon
- Inclusief** Busvervoer met de touringcar, koffie/ thee met gebak, bezoek Oude Ambachten & Speelgoed Museum plus expositieruimte met wisselende thema's + lunch (incl. soep en kroket) en afsluitend een drankje
- Tijd** 9.30 uur – 17.30 uur
- Inschrijven** Maandag 16 oktober van 10.30 tot 11.30 uur in de Havenzaal (of per [e-mail](#))

Berkenhof Tropical Zoo in Kwadendamme

woensdag 22 november

Wandel midden in Zeeland door de tropen van Midden- en Zuid-Amerika omringd door 's werelds grootste en kleurigste vlinders, reptielen, tropische vogels en prachtige planten en bloemen. Alles is overdekt en rolstoelgeschikt. Een echte jungle met schitterende waterpartijen, unieke cactussen, metershoge bananenbomen, passieflora's, bamboe en een ruisende waterval.

- Verzamelen** 9.00 uur in de Havenzaal van Frankeland
- Prijs** € 70,- per persoon
- Inclusief** Busvervoer met de rolstoeltouringcar, koffie/thee met appelgebak, entree Tropical Zoo, lunch met kroket
- Tijd** 9.30 uur – 17.30 uur
- Inschrijven** Maandag 13 november van 10.30 tot 11.30 uur in de Havenzaal (of per [e-mail](#))

Bustochten

Wij nodigen u van harte uit om mee te gaan met een (of meerdere) van onze uitjes!

Aanmelden is mogelijk op twee manieren:

- door een e-mail te sturen naar Cees van den Berg (c.vandenbergh@frankelandgroep.nl)
- door uzelf aan te melden bij Cees (op onderstaande dagen van 10.30 tot 11.30 uur, in de Havenzaal van Frankeland).

Voor alle bustochten geldt dat er een verzorgende meegaat, die u eventueel kan helpen als dit nodig is. Mocht u een rollator meenemen, dan vragen

wij u vriendelijk om het mandje thuis te laten. Zo voorkomen we problemen met het in- en uitladen van de rollators in de bus.

Ook als u in Vaartland, Harg-Spaland, Schiewaegh of Jacobs Gasthuis of in een van onze aanleuncomplexen woont, kunt u zich aanmelden voor deze uitjes. Wees welkom! De rolstoeltouringcar vertrekt wel altijd vanaf Frankeland.

Wintertijd

Elke laatste zondag van oktober gaat de wintertijd in. Als het wintertijd wordt gaat de klok in de nacht van zaterdag op zondag van 3.00 uur 's nachts naar 2.00 uur 's nachts, en dat betekent lekker een extra uurtje nachtrust.

Dit jaar gaat de klok **in de nacht van zaterdag 28 oktober op zondag 29 oktober** een uurtje achteruit.

In de pauze werd een sapje en bitterbal genuttigd die door de medewerkers van de brasserie verzorgd en uitgedeeld werden. Een aantal dames koos voor een lekker wijntje. De zangeres ging weer verder op muzikale reis met liedjes zoals: 'Que sera sera' van Doris Day en de moderne Hollandse hit 'Kali'. Een aantal bewoners in rolstoelen werden meegenomen in de polonaise door de hele brasserie heen. Het plezier spatte er vanaf bij de bewoners en collega's. Na anderhalf uur was de energie nog steeds hoog. In koor werd er met alle liedjes meegezongen en na het allerlaatste nummer werd er hard geklapt. Van alle kanten hoorden we complimenten en positieve opmerkingen van de bewoners. Weer een geslaagde muzikale middag die voor herhaling vatbaar is.

Muzikale reis

Door Donna Zwanenburg, activiteitenbegeleider Foto's door Coen Meeder, redactiefotograaf

Woensdag 30 augustus was het tijd voor het eerste optreden in de nieuwe brasserie in Harg-Spaland. Na wat brainstormen kwamen we uit bij het Vlaardingse duo BEM. Marscha was enthousiast en vertelde al ervaring te hebben met onze doelgroep. Zij heeft een uitgebreid repertoire en zou er zeker een feestje van kunnen maken.

In de middag kwamen er bewoners van alle kanten naar de brasserie. Het was een mix van de drie afdelingen en aanleunwoningen. Iedereen zocht een gezellig plekje uit en toen kon de zangeres aangekondigd worden. De sfeer zat er meteen goed in toen er geopend werd met het lied: 'Daar bij de waterkant'. Dit lied is zo'n klassieker die iedereen gelijk hardop meezingt. Na deze opwarming deinden er steeds meer bewoners op de stoel mee en werd er met de handen meegezwierd. De zangeres liep vrolijk dansend door de menigte heen en alle tafels kregen evenveel aandacht.

Het welzijnsteam en een aantal vrijwilligers nodigden bewoners uit om op de dansvloer te komen. Er werd op verschillende manieren gedanst, de een bleef met ondersteuning doorstappen en wilde niet meer uitrusten, de ander kon nog goed de heupen laten draaien en pakte de hand van haar buurvrouw stevig beet. Zo stond ook onze 100-jarige heer Riedijk van afdeling 3 op de dansvloer. Duidelijk was te zien dat meneer genoot van de muziek en het dansen. Meneer zei: "Dit was echt de moeite waard, dit hebben we nog nodig op onze ouwe dag."

Agenda Roze Salon

Vindt u het soms lastig om openlijk over uw seksuele geaardheid of genderidentiteit te praten? Of komt u graag op een ontspannen manier in contact met bijvoorbeeld lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en/of interseksuele ouderen (LHBTI-ouderen)? Dan bent u van harte welkom bij de Roze Salon! De Roze Salon vindt plaats op iedere laatste dinsdag van de maand van 14.30 tot 16.30 uur in de Wintertuin van Frankeland.

De eerstvolgende bijeenkomsten zijn op 31 oktober (thema: wonen/huren bij de Frankelandgroep) en 28 november (jaarafsluiting: hiervoor dient u zich, in tegenstelling tot voor de andere Roze Salons, wel even aan te melden via de coördinator van de Roze Salon, Linda van Hassel-Roosloot, dit kan bv. tijdens de Roze Salon van 31 oktober).

Bij binnenkomst kunt u zich melden bij de receptie en wordt u opgevangen door een van onze medewerkers. De toegang tot de Roze Salon is vrij en vooraf aanmelden is niet nodig. Bezoekers ontvangen gratis koffie, thee en een versnapering. Eventuele extra consumpties zijn voor eigen rekening.

Vaartland heeft een nieuwe tuin

Door Annelies van Breukelen, redacteur en Elly Kramer, activiteitenbegeleiding
Foto's door Coen Meeder, redactiefotograaf

In de rubriek 'De tuinen van de Frankelandgroep' ben ik inmiddels op bezoek geweest bij Frankeland, Schieweagh, Harg-Spaland en Jacobs Gasthuis. Er is nog maar één tuin te bezoeken en dat is die van Vaartland.

Ik kon mij eerlijk gezegd niet zo goed een tuin bedenken bij Vaartland. Natuurlijk staan er mooie bomen en struiken om het gebouw heen, maar een tuin? Waar dan? Gelukkig kon Elly Kramer, eveneens redactielid van dit magazine, mij meer vertellen. Zij is bovendien jarenlang activiteitenbegeleidster geweest bij Vaartland en kon daardoor beamen dat er eigenlijk nooit echt sprake was van een tuin bij Vaartland. Aan de achterkant van het gebouw, grenzend aan de Holysingel, was wel een groot grasveld. Dat grasveld was te bereiken via de parkeerplaats. Je moest om het gebouw heenlopen om een wandelingetje te doen.

Als een soort explosie is er nu een hele nieuwe tuin aangelegd op het grasveld. En Elly noemt het niet voor niets een explosie. Elly geeft iedere dinsdagochtend meditatie aan de bewoners van Vaartland.

De zaal waar zij meditatie geeft grenst aan het grasveld en op een dag kwamen daar opeens de graafmachines, de stratenmakers en de hovenier. 'Daar gaat mijn meditatie,' dacht Elly. Want zo'n tuinaanleg gaat niet zonder slag of stoot. Maar ze had geluk, precies tijdens de meditatie hadden de werklui koffiepauze.

Iedere dinsdag keek Elly even naar buiten en zag ze de metamorfose van grasveld naar tuin. Als eerste werd er heel veel zand aangerukt om een pad te maken dat het hoogteverschil moest overbruggen van begane grond naar tuin. Dat pad is nu makkelijk begaanbaar en ook toegankelijk voor mensen met een rollator, rolstoel of scootmobiel. Ook is er extra aarde aangebracht om de tuin in z'n geheel wat op te hogen. De tuin kreeg een mooie omheining waardoor het nóg meer een privéplek werd.

Er zijn mooie bomen en heesters geplant en er zijn bankjes en zitjes waar de bewoners en hun bezoek lekker kunnen zitten zodra de eerste zonnestralen zich aandienen. Elly zag het grasveld binnen drie maanden veranderen in een prachtige dementievriendelijke tuin.

Het doel van de tuin is dat de bewoners en hun bezoek niet alleen van het zonnetje kunnen genieten maar ook van alles wat groeit en bloeit. En de tuin zal ook zeker vogels gaan aantrekken, die water komen drinken in de fontein.

Waar is de tuin te vinden?

U hoeft niet meer via de parkeerplaats. Er is nu een mooie doorgang binnendoor gemaakt. U kunt het natuurlijk altijd bij de receptie vragen. En als u dit blad leest zijn hopelijk ook de routebordjes al opgehangen. Met een warme jas aan is het nu ook al genieten in de tuin, al is het alleen maar om even de benen te strekken, want de tuin heeft ook mooie wandelpaden!

Hoort, wie klopt daar kinderen ...?

Door Sint Nicolaas en zijn Pieten

Beste bewoners, medewerkers en vrijwilligers van Frankeland/Jacobs Gasthuis en Vaartland,

Ook dit jaar zijn de Pieten en ik in de gelegenheid om u allen een bezoek te brengen en we zouden het erg leuk vinden om uw (achter)kleinkinderen weer te zien! Daarom bent u van harte uitgenodigd voor een gezellige Sinterklaasviering in de Havenzaal in Frankeland of in de Grote Vaart in Vaartland.

Uit betrouwbare bron hebben wij vernomen dat in Frankeland juffrouw Lotje en juffrouw Dotje weer van de partij zijn om de vele verwachtingsvolle kinderen hartelijk welkom te heten. De twee dames verzeilen als vanouds in doldwaze situaties. In Vaartland krijgen de kinderen dit jaar voor het eerst een heuse dansworkshop van de Pieten.

Alle kinderen (ook klein- en achterkleinkinderen) tot en met 10 jaar van bewoners, medewerkers en vrijwilligers van Frankeland/Jacobs Gasthuis dan wel Vaartland zijn van harte welkom!

Uiteraard verwachten de kinderen een leuk presentje! Wilt u het door u gekochte en ingepakte cadeau (maximaal € 10,-) gelijktijdig met het aanmeldstrookje inleveren bij de receptie. Vermeld op het cadeau duidelijk de voor- en achternaam van het kind.

Groeten van de Sint

Ja, ik kom naar het Sinterklaasfeest op zondag 19 november in Frankeland

Aanvang 14.30 uur; de Havenzaal is vanaf 14.00 uur open

Naam (groot)ouder _____ Aantal kinderen _____

Naam en leeftijd kind(eren)

Kind 1 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 2 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 3 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 4 _____ leeftijd ____ jaar

Deze strook, inclusief het cadeautje, voor vrijdag 10 november inleveren bij de receptie van Frankeland / Jacobs Gasthuis

Ja, ik kom naar het Sinterklaasfeest op zaterdag 25 november in Vaartland

Aanvang 10.00 uur in de Grote Vaart

Naam (groot)ouder _____ Aantal kinderen _____

Naam en leeftijd kind(eren)

Kind 1 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 2 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 3 _____ leeftijd ____ jaar

Kind 4 _____ leeftijd ____ jaar

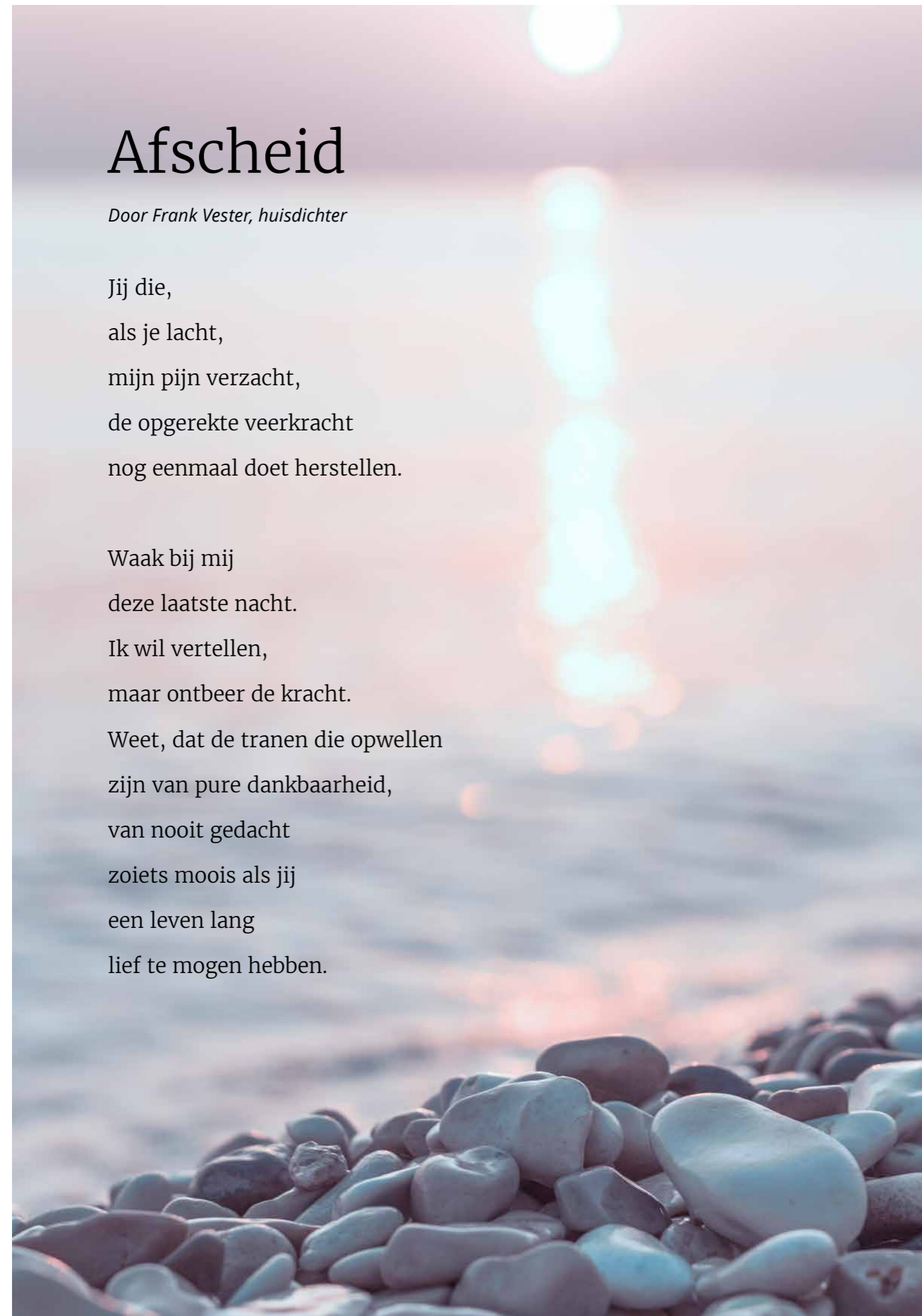
Deze strook, inclusief het cadeautje, voor vrijdag 17 november inleveren bij de receptie van Vaartland of de activiteitenbegeleiding

Afscheid

Door Frank Vester, huisdichter

Jij die,
als je licht,
mijn pijn verzacht,
de opgerekte veerkracht
nog eenmaal doet herstellen.

Waak bij mij
deze laatste nacht.
Ik wil vertellen,
maar ontbeer de kracht.
Weet, dat de tranen die opwellen
zijn van pure dankbaarheid,
van nooit gedacht
zoiets moois als jij
een leven lang
lief te mogen hebben.

Filmmiddag

Door Anne-Marie Rietveld, receptionist

Jarenlang heeft de heer Van Horssen de filmmiddag met veel plezier georganiseerd voor de bewoners van het Jacobs gasthuis en de DrieLanen.

Om privéredenen was hij helaas genoodzaakt om hiermee te stoppen, iets wat hij zelf erg jammer vond. Meneer Van Horssen, hartelijk dank voor uw jarenlange inzet!

Wij hebben gelukkig in Astrid Kraan weer een enthousiaste vrijwilligster gevonden die met heel veel plezier op de derde vrijdagmiddag van de maand een filmmiddag gaat organiseren.

Op 21 juli jl. was het dus weer zover. De film 'Hendrik Groen' werd gekozen en onder het genot van een drankje en een hapje werd er met plezier naar gekeken. We kijken zeker weer uit naar de volgende filmmiddag!

HIP mode

Door Anne-Marie Rietveld, receptionist

Op 21 juli jl. was het weer zover; de bewoners van het Jacobs Gasthuis en uit de Drielanden waren blij met de komst van HIP Mode. De hal werd in een zeer korte tijd omgetoverd tot een levendige vrolijke kleurrijke 'modewinkel'. Een geslaagde ochtend!

Strandrups De Vrijheid

Door Everien Noordam, activiteitenbegeleider en Rob Besseling, redacteur

Team welzijn in Schiewaegh had voor 28 juni een uitje met de strandrups voor de afdelingen Topaas en Robijn gepland.

Website

De website bereidt gebruikers van de strandrups met de nodige informatie voor: 'Strandrups 'De Vrijheid' is speciaal ontwikkeld voor mensen met een lichamelijke beperking: slecht ter been of in een rolstoel. De chauffeurs zijn goed opgeleide vrijwilligers, die altijd in teams van twee personen het voertuig bemannen.

Er zijn acht stoelen op het voertuig. Als er vier rolstoelgebruikers meerijden, kunnen er in totaal zes personen mee. Met een snelheid van vijf km per uur worden korte en lange ritten gemaakt, vanaf de strandopgang bij Hotel Elzenduin aan de Strandweg in Ter Heijde aan Zee naar Hoek van Holland of Kijkduin.'

Planning

Everien vertelt: "Volgens de planning van team welzijn waren de afdelingen Topaas en Robijn aan de beurt om met tien bewoners met de strandrups erop uit te gaan. 's Morgens om 9.15 uur ging de eerste groep in de Schiewaegh-bus met chauffeur Gerard op weg naar het strand bij Ter Heijde. Daar stond de 'platte' strandrups op ons te wachten. Het is letterlijk een plat voertuig en aan de voorkant bevindt zich een klep die tijdens het rijden omhoog zit maar bij het instappen omlaag kan worden gedaan. Zoals de achterkant van een vrachtwagen. Die klep was ook een lift waarmee de deelnemers met rolstoelen omhoog en in de strandrups konden worden getransporteerd."

Strandmotor

"De bewoners kregen een mooie rondleiding van anderhalf uur langs de vloedlijn van de Noordzee. Ook kregen ze uitleg toen ze bij de 'Strandmotor' gingen kijken, over nieuwgevormde duinen."

In 2011 werd voor de kust van Kijkduin een schiereiland van 21,5 miljoen kuub zand aangelegd volgens het principe van Bouwen met de Natuur. Wind en stroming verspreiden het zand langs de kust en richting de duinen. Het doel is om de kust op de lange termijn te versterken en een dynamisch natuur- en recreatiegebied te creëren.

Tent

"Er was een evenemententent op het strand opgebouwd waar strandactiviteiten werden gehouden. De strandrups reed hier langs. De bewoners konden naar binnen gaan om te kijken wat er allemaal gebeurde. Een groep scholieren was bezig met allerlei activiteiten op het strand en in de zee, zoals beachvolleybal en met surfplanken surfen op het water.

Ter hoogte van de strandmotor stopte de rups om ons te voorzien van koffie en thee. De vrijwilligers van de strandrups bleken veel te kunnen vertellen over wat er allemaal gebeurde op het strand. Dat was erg leuk.

Tussen de middag hebben we met de hele groep op het strand geluncht bij strandtent Beach Moments. De meeste bewoners genoten van een heerlijk broodje met hoe kan het ook anders op het strand: vis!..."

Meneer Kat

*Door Trude van der Zwan,
medewerker huishoudelijke dienst*

Bij een cliënte zat altijd als ik aankwam in de vensterbank een grote zwarte kat. Daar lag hij in het zonnetje, loerde op vogeltjes en keek nieuwsgierig toe wie er aan de voordeur stond. Mijn cliënte had haar kat sinds zijn geboorte. Ze wist zich het nog goed te herinneren, het was een klein zwart wollig beestje toen het bij haar thuis kwam wonen.

Ze maakten samen al veel mee en hadden vaste rituelen. 's Avonds voor het slapen gaan kreeg hij altijd een stukje worst en in de ochtend kreeg hij een klein schoteltje gevuld met melk. Buiten spelen, dat mocht hij zo af en toe, als zijn vrouwtje ook

in de tuin was. Dan sprong hij op haar schoot en loerde ondertussen naar die grote vlieg op tafel. In de slaapkamer van de cliënte stond, net naast haar bed, een grote mand met zachte kussens. Daar lag Meneer Kat naast zijn vrouwtje te dutten maar als ze sloep sloop hij stiekem haar bed op, om aan het voeteneind in slaap te vallen. Mij vond hij ook wel oké, ik mocht hem aaien en zo af en toe hield ik hem vast als de cliënte hem borstelde of druppeltjes gaf tegen vlooiën.

Op een dag kwam ik aan en er zat niemand in de vensterbank. Mevrouw vertelde dat Meneer Kat gisteren niet naar binnen was gekomen voor zijn stukje worst. We besloten te gaan zoeken in de tuin, de steegjes en de tuinen van de burens. We namen brokjes mee, stukjes worst en riepen zijn naam door de steegjes, al rammelend met het pak brokjes. Natuurlijk waren er burens die kwamen kijken en ze keken in de schuurtjes en binnen. Omdat het nogal warm was kregen we van een buurvrouw een lekker glaasje drinken en puften we even uit onder de parasol, allebei toch wel bezorgd. Nergens zagen we hem of hoorden we hem miauwen. Verdrietig besloot mevrouw naar huis te gaan om briefjes te gaan maken en die bij burens door de brievenbus te schuiven.

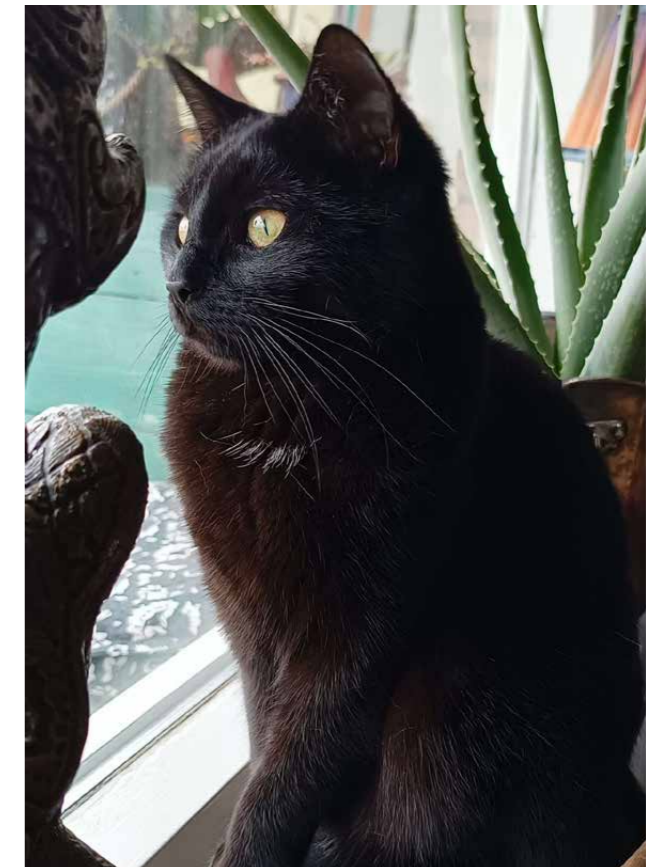
We besloten Amivedi (stichting die zich inzet voor vermiste en gevonden huisdieren in Nederland, red.) ook in te schakelen en terwijl mevrouw aan de telefoon zat besloot ik toch in de keuken nog even wat kastjes af te nemen en nog wat dingetjes te doen. En terwijl mevrouw net al zijn gegevens had doorge-

geven hoorde ik een zacht gemiauw vanuit de berging die net naast de keuken was. Zoekend naar het licht werd het miauwen harder en toen ik het licht aan kreeg zat achter in de berging Meneer Kat. Gewoon, op zijn gemakje, een beetje naar me te kijken.

Hij rekte zich uit, gaf me een kopje en liep toen rustig naar zijn vrouwtje die haar ogen niet kon geloven. Ze vertelde blij tegen de medewerker van Amivedi dat hij er weer was! Meneer Kat had dus een nieuwe slaapplek gevonden, achter in de berging, op een oude deken. Opgelucht gaven we hem brokjes, stukjes worst en hij vond het allemaal prima.

Het werd die dag wat later dat ik naar huis ging en toen ik de deur achter me sloot zag ik Meneer Kat in de vensterbank nog naar me kijken. Gelukkig maar.

Op de foto's: Trudes eigen zwarte kat, genaamd 'Pudding' (als kitten en nu).

Al zingend de wereld in

Door Anne-Marie Rietveld, receptionist

Foto van het koor afkomstig van de dirigent van het koor zelf, Mirjam Kroonenburg

Op 6 juli kwam ons eigen Frankelandkoor 'Al zingend de wereld in' optreden in het Jacobs Gasthuis.

Het optreden was een groot succes. Het koor heeft een heel leuk repertoire met voor ieder wat wils. We hopen ze zeker nog een keer terug te zien in het Jacobs Gasthuis, want plezier in het zingen, daar gaat het om!

Het Frankelandkoor repeteert iedere vrijdagochtend om 10.30 uur in de Kapel in Frankeland en iedereen is van harte welkom.

Op de koffie bij...

Mevrouw Groeneweg-Landman uit Liduinahof, Frankeland

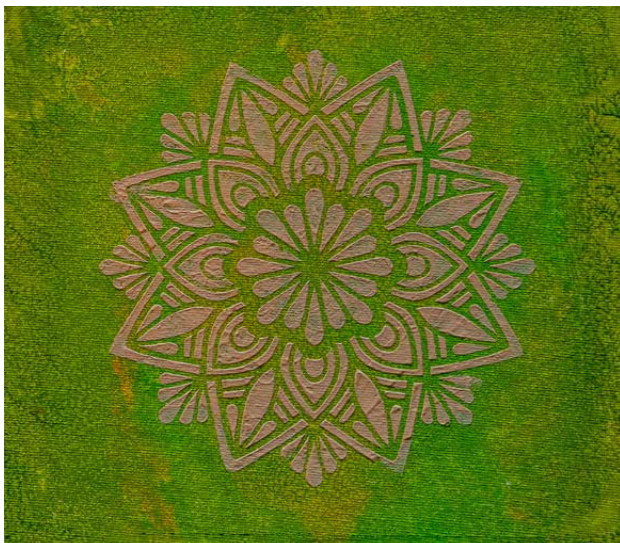
Door Carien Kemink, redacteur Foto's Coen Meeder, redactiefotograaf

Kleine wens in vervulling

Mevrouw Groeneweg, An, Annie of Antje, ze luistert naar alle namen, leest met plezier iedere twee maanden de rubriek 'Op de koffie bij...' en liet zich eens ontvallen dat ze het leuk zou vinden ook eens zo in het blad te staan. Dit werd in de wandelgang opgevangen en daarom zit ik vandaag bij haar op de koffie. Net 90 jaar jong geworden heeft ze veel te vertellen over haar leven, want ja... in 90 jaar tijd maak je nog weleens wat mee!

Onrustige kindertijd

Geboren in 1933 in de Gorzen, als jongste van twee meisjes: moeder thuis, vader werkt als hovenier. Na een rustig leventje van zeven jaar krijgt ook An te maken met vijf jaren oorlog, wat als één onrustige vlek in haar geheugen staat gegrift. Een hectische, nare en vervelende tijd. Vader wordt te werk gesteld in Duitsland, die zien ze in vijf jaar tijd precies twee keer, en moeder staat er alleen voor.

In Schiedam is in de Gorzen het verzamelpunt waar de bezetter zich installeert. In 'haar' school worden de paarden ondergebracht en je kunt niet over straat of je struikelt over de soldaten.

Overleven in de hongervinter

Maar in de laatste winter, waarin ook hier zwaar honger wordt geleden, houden die soldaten An niet tegen om 'op roof' uit te gaan. Wanneer aan de Westerkade een vrachtauto wordt uitgeladen met levensmiddelen, waarschuwen de kinderen elkaar en wordt er aardig wat weggenomen: geen grote hoeveelheden maar alle beetjes helpen en alles smaakt beter dan suikerbiet. Zo zit ze eens met een net buitgemaakte kool onder een auto, wanneer ze ontdekt wordt door een soldaat. Hij probeert haar te raken met een paar kolen, er komt er een op haar hoofd terecht, maar levert haar tegelijkertijd een extra maaltje op.

En wanneer ze op regelmatige tijden met een vriendinnetje langs een gebouw loopt, waar de Duitsers geïnterneerd zitten, gebeurt het een paar keer, dat er wat sinaasappelen naar buiten gegooid worden. Daar zijn ze heel blij mee, want ze hebben allemaal een groot vitaminetekort. Gewoon mensen, die thuis waarschijnlijk ook een gezin hebben. An verblijft zelf nog vier weken in Friesland om aan te sterken. Ze heeft na de oorlog nooit meer melk met vellen gedronken, zo vies vindt ze dat in Friesland.

Langzaam terug naar het gewone leven

Na de oorlog is het niet ineens allemaal voorbij, maar men begint wel op te krabbelen, zij het langzaam. Vader komt weer thuis, en An gaat weer met regelmaat naar de huishoudschool.

Ondanks hiaten in haar lagere schoolperiode kan ze goed meekomen, al haal je zo de meisjes eruit, die het financieel beter hebben, geen honger gekend hebben en thuis privéles gehad hebben. An gaat werken in de huishouding, heeft meerdere adressen per week en verdient daar een grijpstuiver mee, maar oké, alle beetjes helpen. Zeker in een tijd dat alles op de bon is.

Rebelse jeugd

Het gereformeerde gezin gaat iedere zondag naar de kerk, maar An en haar vriendinnen, die ergens anders zitten, zitten er dus niet altijd. Soms verzamelen ze aan de Maasboulevard, samen met een groep jongens. Als vader het niet helemaal vertrouwt, wordt ze 's avonds weleens aan een kruisverhoor onderworpen. "Welk psalm werd er gezongen? Waar ging de preek over?" Meestal zijn ze dan inmiddels al bijgepraat.

De huizendroom in diggelen

Door de kerkbezoeken en de 'heidense' samscholingen aan de Maas leert ze Jan kennen en al gauw heeft ze stevig verkering. Jan is kok op de grote vaart en soms langer dan een jaar van huis. Verlieft, verloofd, getrouwd, maar nog geen eigen woning. Dus dat wordt inwonen bij haar ouders. An loopt op alledag van haar eerste kindje als ze uit betrouwbare bron horen, dat er in Den Haag nieuwbouw gerealiseerd gaat worden, waarvoor je je kunt inschrijven. Voor het lieve sommetje van duizend gulden, een kapitaal in de jaren 50. Maar een paar dagen later staat de politie aan hun deur met vervelend nieuws: het blijkt één grote verplichting te zijn en An en Jan staan met lege handen, en kunnen opnieuw beginnen met sparen.

Eindelijk een eigen plekje

Inmiddels heeft Jan voorgoed de wal opgezocht en een baan bij de P.T.T., maar wanneer ze twee kindjes hebben, wonen ze nog steeds in bij haar ouders. An kan wat bijwerken door de huishouding te doen bij een weduwnaar, want haar moeder past dan op de kleintjes, maar hun grote wens is toch wel een eigen plekje. Op een bepaald moment worden ze getipt over een woning aan de Nolenslaan, waar ze 30 jaar lang wonen, en waar een groot deel van hun leven zich afspeelt. Wanneer de kinderen de deur uit zijn, willen ze daar weg en verhuizen ze naar de Schubertlaan.

De impact van een groot drama

Hoewel haar eigen gezinnetje aardig reilt en zeilt, maken ze als familie een enorm drama mee. Bij een zwaar auto-ongeluk ergens in de buurt van Wateringen, wordt de auto waarin haar zus, zwager en neefje zitten, frontaal aangereden door een tegenligger, die op de verkeerde weghelft terechtkomt. Haar zus en zwager overlijden ter plekke. Alleen het elfjarige neefje overleeft het drama. Dit heeft een enorme impact op An en haar gezin, en vooral op de moeder van An; het verandert hun leven voorgoed. Zoveel jaren later kan An nóg volschieten wanneer ze erover praat.

Nog één keer verhuizen

Wanneer Jan overlijdt, blijft An in eerste instantie nog op het Schubertplein wonen, maar ze heeft chronische darmproblemen, en dat gaat langzaam van kwaad tot erger. Met een urgentieverklaring is ze twee jaar geleden in Frankeland komen wonen en ze betitelt dit als 'twee gouden jaren'. Al is ze 90 jaar, haar ogen en oren doen het nog prima, lopen ook: wel een rollator (voor de zekerheid) maar absoluut geen scootmobiel. Daar wil ze niet aan. Ze is nog kwiek als een jonge blom, loopt haar rondjes buiten, doet hier en daar wat kleine boodschapjes, heel soms eet ze nog wel eens een visje in de stad, ze beweegt graag en veel. Haar kinderen zorgen voor de grote boodschappen.

Door de kerkbezoeken en de 'heidense' samenscholingen aan de Maas leert ze Jan kennen

Een goed plekje

An woont in de Liduinahof, en ziet buiten nog aardig wat bedrijvigheid. Als de orchideeën je tenminste het zicht niet ontnemen, want op haar vensterbank staan een paar prachtige grote exemplaren, die duidelijk met veel liefde worden verzorgd. Een paar orchideeën houdt ze al een aantal jaren over tijdens de winterperiode. Ze eet warm beneden in de Havenzaal, gymt, doet mee aan yoga, aan bingo, ze knutselt ook vaak en graag. An houdt erg van klassieke muziek en bloemschikken. Wanneer ze weer eens niet te bereiken is op haar appartement, dan weet je, dat ze zich zeer waarschijnlijk weer flink aan het vermaken is elders. An Groeneweg, 90 jaar jong, met als enige wens nog zo lang mogelijk zo gezond mogelijk blijven. Oh nee, en nóg een wens(je): haar levensverhaal in het Frankeland Magazine. Fijn, dat ik die wens heb kunnen vervullen.

Vis moet zwemmen, ook in Vaartland

Door Carien Kemink, redacteur en Elly Kramer, activiteitenbegeleidster

Het Haring- en Bierfeest in Vlaardingen is ieder jaar weer een cultuurhistorisch stadsfeest, waar heel veel festiviteiten plaatsvinden die herinneringen oproepen aan vervlogen tijden, waarin door de visserij een betrekkelijke welvaart in Vlaardingen ontstond.

De drie dagen feest zijn bedoeld voor jong en oud, maar vooral veel 'jong' vult dat weekend de straten en pleinen van Vlaardingen, en 'oud' blijft niet geheel tegen hun zin, lekker zitten waar ze zitten.

Toch zijn deze feestdagen niet geheel ongemerkt voorbijgegaan aan de bewoners van Vaartland. Met dank aan de ondernemers van installatiebedrijf Slagboom en constructiebedrijf Voscon, die namens IKV Ondernemend Vlaardingen het eerste kleine vaatje (Vlaardingse) haring kwamen overhandigen aan onze bewoners. Dat werd natuurlijk smullen.

Hier moeten we even iets uitleggen: door de Vlaardingse ondernemers wordt geboden op het eerst vaatje haring. Het bedrag is bestemd voor een goed doel. Blijft over een vaatje overheerlijke haring maar wie valt dat eerste vaatje ten deel? Er waren meerdere gegadigden en dus werd er geloot. Dat werd Vaartland, bingo!

Het aanbieden van dat eerste vaatje was nog een hele happening en werd een waar feestje. Er was een haringkar, voorzien van een fraai bord, waarop behalve een grote haring ook de namen van de sponsors stonden vermeld. Enkele leden van het shantykoor kregen de bewoners allemaal aan het meezingen. De sfeer zat er dus goed in en dus liet de haring zich erg goed smaken. Wanneer je dan toch in dat eerste vaatje terechtkomt als haring, dan graag in Vaartland! "De haring is ooit begonnen in Vlaardingen en de Vaartlanders zijn dus ook Vlaardingers. Die willen we vandaag verwennen," aldus Hans Slagboom.

Zo heeft Vaartland zijn eigen 'privé haringparty' gehad en waren de bewoners het er unaniem over eens: "Een prachtig en lief gebaar. Bedankt voor deze heerlijke onverwachte traktatie!"

Een examenopdracht om te knuffelen

Door Carien Kemink, redacteur en Elly Kramer, activiteitenbegeleider

Asude Sahin volgt een opleiding tot activiteitenbegeleider en een van haar opdrachten wilde ze graag uitvoeren in Vaartland. Samen met de activiteitenbegeleiding in Vaartland ging ze de uitdaging aan om allereerst te proberen de bewoners enthousiast te krijgen voor haar activiteit: knuffels maken.

Gelukkig bleek het niet zo moeilijk om de mensen warm te krijgen voor deze activiteit: knuffels vertederen altijd toch.

Alle deelnemers kregen tegen betaling een 'leeg' knuffelbeest, dat ze zelf mochten opvullen. Dat kon een aap zijn, een konijn, een beer, als het maar zacht aanvoelde en makkelijk te knuffelen was. De workshop vond plaats in de Wijde Blick, waar alle materiaal klaarlag voor de opdracht.

De dieren waren ongeveer 25 centimeter groot, maar misten dus nog body. Iedereen vond het een leuke opdracht, want als 'extraatje' kon je bijvoorbeeld nog wat muziek toevoegen van tien seconden of zelfs een boodschap inspreken.

De beesten kregen allemaal wat meer gewicht en naar keuze een persoonlijk tintje in de vorm van muziek of praatje. Het was een koddig gezicht om ze allemaal naast elkaar te zien zitten, klaar om geknuffeld te worden, door de makers ervan, maar ook door de kleinkinderen. Één bewoner maakte er zelfs twee. Nadat de knuffelbeesten naar eigen wens wel of niet waren 'aangekleed', kwamen ze nog even voor een laatste 'groepshug' bij elkaar op de tafels, wat een hele gezellige bonte aanblik bood.

Al met al een 'bereleuke' opdracht. Asude had ook een leuke morgen, die ze kon afsluiten met een positief gevoel. De opdracht was meer dan geslaagd!

Koersbal met Aad: oefening baart kunst

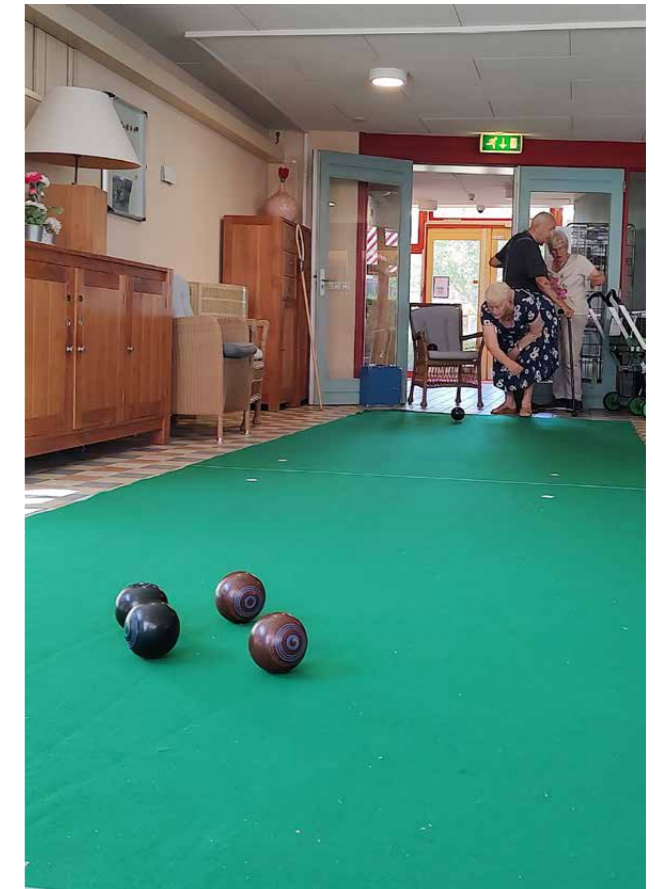
Door Ina Kruithof, medewerker communicatie en marketing

Het is een zonnige dag en de sfeer is gemoedelijk wanneer ik de Hofserre van de Liduinahof binnenloop. Aan de grote tafel aan de linkerkant worden nagels gelakt en is men gezellig aan het bijkletsen. Achterin de zaal is Aad Langeveld al druk bezig met de voorbereidingen voor “zijn” koersbalgroep.

Aad woont nu zo'n anderhalf jaar in de Liduinahof en heeft zich al gauw ingezet voor het opzetten van een koersbalgroep. “Ik deed al aan biljarten en rummikub, maar koersbal, dat miste ik hier toch wel,” aldus Aad. Samen met zijn zus Sjaan was hij jarenlang lid van de koersbalclub van Huis van de Wijk ‘De Put’ in Rotterdam-West.

Nu vormen broer en zus het hart van de vaste groep op maandagmiddag. Samen met de andere leden (Frank, An en Roos) wordt er op dit moment in twee teams van twee personen gespeeld.

Koersbal is een behendigheidsspel dat in eerste instantie erg veel lijkt op jeu-de-boules. Koersbal speel je echter met grotere, ovale ballen die aan een kant iets zwaarder zijn. Dat vraagt nogal om de juiste techniek: de spelers moeten namelijk bedenken welke koers de bal zal gaan om zo dicht mogelijk bij de ‘jack’ (het doel) te komen.

Maar, legt Aad uit: “Dat valt allemaal te leren en we komen hier natuurlijk óók voor de gezelligheid.” Sjaan, Frank en An komen namelijk niet alleen bij elkaar om een balletje te gooien, maar ook om even bij te kletsen. “Wel zou het leuk zijn als we de groep nog kunnen uitbreiden zodat we meer rondes met meer paren kunnen spelen.”

Is koersbal iets voor u?

Misschien vindt u het leuk om een keertje te komen kijken en/of mee te doen. De koersbalgroep komt elke maandag van 14.00 tot 16.00 uur bij elkaar in de Hofserre in de Liduinahof.

Volg de vlinders...

Door Donna Zwanenburg, activiteitenbegeleider

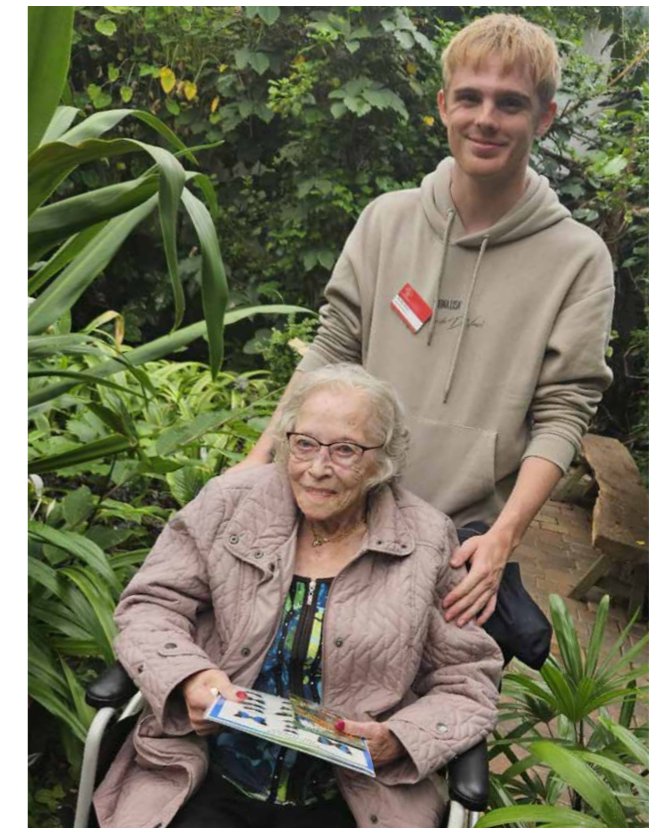
Voor het activiteitenoverzicht in juli mochten we onze creativiteit de vrije loop laten. Voor activiteitenbegeleider Martijn van Harg-Spaland (afdeling 2) en voor ondergetekende (afdeling 3) was het de eerste keer dat we een uitje konden organiseren. Na wat internet surfen kwamen we uit bij 'Vlinders aan de Vliet' in Leidschendam.

Na het regelen van een busje met chauffeur was het tijd om bewoners uit te kiezen. De keuze van Martijn viel op een nieuwe bewoonster en op een dame die normaal gesproken niet vaak aan het activiteitenprogramma wil deelnemen. Op mijn afdeling koos ik voor een dame die vroeger in Leidschendam heeft gewoond en daar nog vaak over vertelt. De tweede bewoner die meeging was een dame die de afgelopen tijd nog niet met een uitje was meegeweest en iets nieuws doen vaak spannend vindt. In totaal

drie dames in een rolstoel en een dame met een rollator. Hierdoor hadden we extra begeleiding bij ons in de vorm van een verzorgende en vrijwilliger. De voorbereidingen verliepen soepel en er hing gezonde spanning bij de bewoners, want waar zouden we vandaag toch terechtkomen?

Iedereen was enorm benieuwd naar wat er allemaal te zien zou zijn. Gelukkig was het er rustig, waardoor we op ons gemak het pad konden afleggen langs alle planten en vlinders. Bij binnenkomst kregen we een flyer mee waarop alle verschillende vlindersoorten stonden en uit welk land ze van origine kwamen. Een aantal was heel makkelijk te herkennen aan de felle blauwe kleur of gele strepen. Anderen waren wat meer gecamoufleerd door hun donkere tinten bruin en groen en vliegend tussen alle bladeren. Doordat de vlinders vrij in het rond fladderden, bestond er een kans dat ze dichtbij zouden kunnen komen. Niet veel later ontstond er een mooi moment toen er een grote vlinder op schoot bij mevrouw Tinkhof kwam en daar rustig bleef zitten. Zo konden we hem van heel dichtbij bestuderen en fotograferen. Ook de andere dames keken hun ogen uit en soms was er alleen maar stilte, zodat ze alles goed in zich konden opnemen.

Na een korte pauze en weer even afkoelen, kozen we ervoor om nog een rondje te maken.

Zo konden we de zeldzame vlinders en een paar andere dieren die er ook waren nog een keer opzoeken. Er werd door de dames enthousiast gekletst: "Oh kijk deze," zei de een. "Zie je die daar? Wat mooi!" zei de ander. De combinatie van felle kleuren, tropische warmte en prachtige bloemen en planten maakte dit alles tot een groot succes.

Na de tweede ronde hebben we met elkaar genoten van poffertjes en wat te drinken. Zo

konden we nog napraten over welke vlinders we allemaal gespot hadden deze dag. De terugreis verliep snel en in de bus konden we uitrusten van alle indrukken die we hadden opgedaan. Toen we eenmaal terug op de afdeling kwamen, bleef het enthousiasme hoog. Er werd aan de ene bewoonster gevraagd wat ze ervan vond en voordat zij kon antwoorden, riep de ander al iets uit volle borst. "Het was zooooooo mooi! Ik heb genoten vandaag!"

Aan de waterkant

Door Anja Kruijs-van 't Hof, verzorgende

Het was prachtig weer, dus besloten de vrijwilligers met de wandelclub van de Liduinahof op deze zonnige woensdagochtend eens naar de Maasboulevard te gaan. Er ging drinken mee en wat lekkers om daar ter plekke van te genieten.

Smullen op z'n Amerikaans

Door Annelies de Sterke, meewerkend coördinator servicemedewerkers

Woensdag is op afdeling 5/7 in Frankeland altijd een 'kookdag'. Elke week verzinnen we weer wat anders, we koken en bakken wat af... van stampot of gebakken mosselen tot een high tea, er is altijd voor ieder wat wils.

Op woensdag 28 juni besloten we eens iets anders te doen. We hadden Amerikaanse spulletjes gekocht om er een leuke en lekkere middag van te maken. Onze drie huiskamers waren helemaal versierd met Amerikaanse vlaggetjes, tafelkleden, servetten, bordjes en bekers. Op het menu stonden zelfgemaakte hamburgers met patat én er was voor iedereen een heerlijke zelfgemaakte bananenmilkshake. Het was een aardig werkje om veertig hamburgers te maken en veertig milkshakes, maar het was het waard om de bewoners te zien smullen!

Zomerhoedjes

Door Anne van Leeuwen-Heetveld, afdelingshoofd dagbesteding

Op een heel mooie zomerdag hebben de cliënten bij de dagbesteding een zomerhoed versierd. Ze dronken er een heerlijke cocktail bij. Sommige cliënten versierden de hoed voor hun dochter of hun echtgenote, andere cliënten deden het voor zichzelf. De stemming zat er goed in en het resultaat was prachtig. Zo komt iedereen de zomer veilig door wanneer het heel warm is buiten!

Start van de bouw van de Westwijk in 1954. Rechts zijn nog koeien in de wei te zien.

Stadsarchief Vlaardingen

Wederopbouw na de verwoestingen van de oorlog: Hoe zou Vlaardingen er nu hebben uitgezien zonder burgemeester Heusdens?

Door Hjalmar Teunissen, erfgoedmedewerker Stadsarchief Vlaardingen

Op dinsdag 19 september 1944 wordt Vlaardingen opgeschrikt door een daverende explosie. Twee gebouwen aan de Koningin Wilhelminahaven waar de Duitse Kriegsmarine zijn munitie heeft opgeslagen, zijn de lucht ingegaan. Door de luchtdruk springen ook vele ruiten van woonhuizen in de Oostwijk en dat heeft ernstige gevolgen; glas is zeldzaam, dus honderden Vlaardingse gezinnen zullen in de Hongerwinter extra kou lijden.

De explosie is met opzet: een eenheid van de Kriegsmarine verlaat Vlaardingen en de Duitsers zijn bang dat de munitievoorraad anders in handen van de geallieerden valt. We zitten op die dinsdag in september midden in Operatie Market Garden, het plan van veldmaarschalk Montgomery om de bruggen rond Eindhoven, Nijmegen en Arnhem met parachutisten in te nemen, waarna tanks de luchtlandingseenheden zullen proberen te ontzetten. Als de aanval lukt, zijn de geallieerden in één keer over de grote rivieren de Maas, Waal en Rijn.

In de dagen daarna blazen de Duitsers nog veel meer in Vlaardingen op, zoals de kranen van Havenbedrijf Vlaardingen Oost en de kades van de KW-haven. Na de Bevrijding wordt de balans opgemaakt: de schade is groot. Vlaardingen ligt weliswaar niet in puin zoals Rotterdam, Arnhem en Middelburg, maar er moet veel worden hersteld en de gemeente is financieel noodlijdend.

De nieuwe energieke jonge burgemeester Jan Heusdens wil echter veel meer dan alleen de schade herstellen. Hij is op 1 januari 1947 benoemd tot opvolger van burgemeester M.C. Siezen. Vlaardingen kent hij dan al een beetje. Als waarnemend secretaris-generaal van het Nederlandsche Rode Kruis is hij eind 1945 betrokken geweest bij de viering van het 5-jarig jubileum van de Vlaardingse afdeling en wellicht is hij zelfs naar de feestavond geweest.

In zijn eerste toespraak voor de gemeenteraad op 4 januari 1947 belooft Heusdens zich volledig voor Vlaardingen te zullen inzetten: „Van mijn kant kan ik u de verzekering geven al mijn krachten te zullen inspannen om te trachten de mij opgelegde taak naar behoren te verrichten.” En dat doet hij: samen met wethouder Teun de Bruijn van Openbare Werken en Stadsontwikkeling zorgt hij ervoor dat Vlaardingen fors gaat groeien van een stad van 43.000 tot zo'n 75.000 inwoners.

Zondag 24 september 1944, een drijvende kraan wordt in de Vulcaanhaven tot zinken gebracht.

Locoburgemeester Jan Buis hangt burgemeester Heusdens de burgemeestersketen om, 4 januari 1947.

Wethouder Jan Buis benadrukt in zijn toespraak nog wel dat Heusdens geen burgemeester is geworden van een dode stad: 'maar van een gemeente, waar pit in zit en wier levensdrang naar alle kanten uitbreekt'.

Die pit heeft Heusdens zeker zelf ook. In de jaren na zijn benoeming zorgt hij er samen met wethouder De Bruijn voor dat de meest vooraanstaande moderne architecten in Vlaardingen gaan werken zoals W. van Tijen, H. Maaskant, S. van Ravesteyn, D. Roosenburg en G. Rietveld. Maar Heusdens denkt niet alleen aan woningbouw: er moeten ook winkels komen voor de nieuwe inwoners, scholen, maar ook een nieuw politiebureau, een nieuw ziekenhuis én een groot zwembad en theater.

Bovendien wil Heusdens de werkgelegenheid in Vlaardingen vergroten, zijn stad mag zeker geen slaapstad worden. Een huzarenstukje van hem is het binnenhalen van de Amerikaanse machinefabriek Cincinnati. Heusdens weet in 1951 dankzij zijn buitenlandse contacten dat Cincinnati een plek in Nederland zoekt voor een nieuwe fabriek. Hij benadert de directie, start de onderhandelingen en zorgt ervoor dat Cincinnati gunstige vestigingsvoorwaarden krijgt. Op 15 juni 1954 kan de fabriek door Prins Bernhard worden geopend.

Vlaardingen moet een gemeente worden, waar pit in zit en wier levensdrang naar alle kanten uitbreekt

Een jaar later bezoekt hij de thuisbasis van Cincinnati in de Verenigde Staten samen met zijn vrouw Theda Heusdens-Mansholt voor een contractondertekening. Hij maakt er een reis van door de VS en komt een paar weken later thuis met de boodschap dat nóg eens zes Amerikaanse bedrijven zich in Vlaardingen zullen vestigen. Da's pas daadkracht!

Van zijn vrouw Theda gaat het verhaal dat ze in het begin wel moest wennen in Vlaardingen: er is niet eens een theater in Vlaardingen, zou ze hebben gezegd. Maar dat theater komt er, net als een ultramodern zwembad: het Kolpabad.

Opening van het Cincinnatigebouw, 15 juni 1954.

De opening van het Kolpabad in 1954. Burgemeester Heusdens houdt een toespraak.

Ook hierin heeft Heusdens een belangrijke rol gespeeld. Hij zorgt er samen met De Bruijn voor dat de BPM 15 procent van de kostprijs van woningen die in Vlaardingen worden gebouwd voor zijn werknemers in een fonds stort.

Dat geldt ook voor Caltex. Dit geld wordt vervolgens gebruikt voor de restauratie van de Visbank en de bouw van de Stadsgehoorzaal en het Kolpabad.

Heusdens dadendrang zorgt voor een indrukwekkend overzicht van eerste palen in de jaren 50 en 60, van de brandweerkazerne aan de Hoflaan op 26 mei 1950, het Deltahotel op 22 oktober 1953 en de start van de bouw van de V&D in 1966: de lijst is lang. En dat roept de vraag op: hoe zou Vlaardingen er nu hebben uitgezien als we geen burgemeester Heusdens hadden gehad? Waarschijnlijk hadden we dan minder inwoners, misschien zo'n vijftigduizend; was er misschien geen Holy of Westwijk geweest en wellicht had Vlaardingen dan niet eens een eigen theater!

Bronnen

- Hans Mathijssen, Jan Heusdens: Je kunt niet meer dan je best doen. In: Historisch Jaarboek Vlaardingen, 2008.
- Bram Keizerwaard, Burgemeester na oorlogstijd. In: Tijd-Schrift, nr. 102 (2006), p. 8-23.

Foto's uit de collectie van het Stadsarchief Vlaardingen

- Bouw van de Westwijk. Fotograaf onbekend, fotonr. Hi0358.
- Vulcaanhaven. Fotograaf onbekend, fotonr. Hi4255.
- Burgemeestersketen. Foto Algemeen Foto Persbureau, fotonr. Hi1213.
- Cincinnatigebouw. Foto Fototechnisch bureau Dimo, fotonr. Hi0436.
- Kolpabad. Foto Rotterdamsch Nieuwsblad; fotonr. Hi0696.

Eten en drinken bij de Frankelandgroep

Bij alle locaties van de Frankelandgroep kunt u genieten van het 'High Five-diner', een exclusief viergangendiner.

High Five-diner

(Twee)maandelijks bieden wij u bij al onze locaties een heerlijk menu van hoge kwaliteit aan. Iedereen is welkom. U dient zich wel van tevoren bij de horeca/keuken van de locatie aan te melden. Tijdens deze culinaire avonden serveren wij u, onder begeleiding van livemuziek, een smakelijk viergangendiner met een kopje koffie of thee toe. Overige dranken zijn niet bij de prijs inbegrepen.

Hiernaast vindt u een overzicht van de data van de culinaire avonden per locatie. De inloop is vanaf 16.45 uur.

Kosten per persoon voor een High Five-diner:

- bewoners en broodmaaltijd/warme-maaltijdabonnementhouders: € 17,-
- huurders en overige prijsgereduceerden: € 24,-
- overige bezoekers: € 32,-

Ook gasten met speciale dieetwensen of een voedsel-allergie kunnen heerlijk eten bij ons.

U kunt vooraf, bij uw reservering, kenbaar maken waarmee wij rekening moeten houden.

Locatie	Data
Frankeland	Vrijdag 10 november Vrijdag 8 december
Harg-Spaland	Vrijdag 27 oktober
Jacobs Gasthuis	Zaterdag 14 oktober Zaterdag 9 december
Schiewaegh	Zaterdag 2 december
Vaartland	Dinsdag 24 oktober Dinsdag 19 december

oktober

Amuse

Wildbitterbal met een mosterd-venkelsaus

Voorgerecht

Wortel-pastinaaksoep met room

Hoofdgerecht

Parelhoenrollade gevuld met een wildfarce en tutti-frutti-portsaus, haricots verts met spek en gebakken oesterzwammetjes en aardappelgratin

Dessert

Worteltaart met bloedsinaasappelijs en slagroom

november

Amuse

Mousseline van pastinaak en tuinboontjes met een black tiger garnaal

Voorgerecht

Aardappelsoep met truffel en tijm en een kappertjesmayonaise

Hoofdgerecht

Kalfsmedaillon met whisky-jus, gebakken kriel, tuinbonensalsa en een groene salade

Dessert

Chocolade-hazelnootsoufflé

Smulmiddagen

In alle locaties van de Frankelandgroep worden ‘Smulmiddagen’ georganiseerd. De ‘Smulmiddagen’ laten zich het best omschrijven als een ‘heerlijk tussendoortje in de middag’.

De data van de ‘Smulmiddagen’ worden op alle locaties ruim van tevoren via posters aangekondigd. Het onderstaande overzicht geeft alvast een idee van wat er iedere maand geserveerd zal worden.

Kosten voor de ‘Smulmiddag’:

- bewoners: gratis
- huurders (met of zonder broodmaaltijd / warme maaltijd abonnement) en overige prijsgereduceerden: € 4,50
- overige bezoekers : € 7,50

Hopelijk mogen de locaties u binnenkort verwelkomen!

Maand	Wat valt er te smullen?
Oktober	Bittergarnituur met warme en koude hapjes
November	Warme appelstrudel met saus

Om even bij stil te staan...

Waardevolle onvolmaaktheden

Door Gerarda van Mourik, geestelijk verzorger

Heeft u deze tekst weleens zien staan, in Rotterdam, hoog in de lucht in lichtende letters: ‘Alles van waarde is weerloos’. Het is een tekst van de dichter Lucebert, en de letters zijn in 1978 op een verzekeringsgebouw aangebracht. Wie ze daar heeft aangebracht en waarom is mij niet bekend, en dat is misschien ook niet zo belangrijk. Maar wat is het goed om er in het dagelijks leven, bijvoorbeeld zomaar op straat in Rotterdam, aan herinnerd te worden dat wat van waarde is, weerloos, kwetsbaar is. Of, omgekeerd: dat wat kwetsbaar is, daarmee nog niet waarde-loos is.

In onze maatschappij lijkt perfectie soms wel de maatstaf, een ideaal waarnaar iedereen streeft. Het heeft ook wel iets aantrekkelijks, het ‘perfecte plaatje’. Maar wie wat langer op de aardbol rondloopt, heeft meestal wel ervaren dat achter dat perfecte plaatje een heel andere realiteit kan schuilgaan. En dat kwetsbaarheid soms met de jaren komt, maar soms ook ineens uit de lucht kan komen vallen. Het kan een pijnlijke ervaring zijn, te realiseren dat je kwetsbaar bent (geworden). Dat je je bij sommige, of bij veel dingen moet laten helpen. We willen immers niemand tot last zijn? Of afhankelijk zijn?

Misschien is het dan goed als we ons realiseren dat we allemaal, jong of oud, gezond of ziek, man of vrouw, rijk of arm, een zekere kwetsbaarheid in ons

dragen. Kwetsbaarheid is onderdeel van ons mens-zijn. Of dat nu is op het gebied van gezondheid, of welvaart, of relaties met anderen. Dat betekent ook dat juist onze kwetsbaarheid ons met elkaar verbindt.

Het zijn juist de kleine onvolmaaktheden die ons mensen uniek en toegankelijk maken. Ik moet hierbij denken aan ‘kintsugi’, een Japanse traditie om gebroken vaatwerk niet weg te doen, maar de stukken te repareren met goud- of zilverkleurige lak. Waardoor de barst niet verhuuld wordt, maar juist iets moois krijgt. Tekortkomingen hebben, fouten maken, we doen het allemaal, dit maakt ons tot mens. Als we daar onderling begrip voor hebben, elkaar toch blijven waarderen, zijn we al een heel eind. Want als alles van waarde, weerloos is, is alles wat, en ieder die weerloos, kwetsbaar is, bijzonder waardevol.

Huidhonger: de magie van een aai

Door Jacqueline van der Pijl, redacteur Foto's door Coen Meeder, redactiefotograaf

Niet iedereen is bekend met het fenomeen huidhonger: de behoefte aan fysiek contact, aanraking en genegenheid. Toch zit het in ons vanaf de geboorte. Reden om eens stil te staan bij het belang van een respectvolle aai en hoe dat verlangen kan worden gestild.

Wist u dat de term huidhonger uit de kraamzorg komt? Dat zit namelijk zo. Baby's worden vlak na de geboorte op de blote borst van hun moeder gelegd. Die allereerste aanraking geeft een gevoel van troost en veiligheid. Daar kunnen we ons allemaal wel wat bij voorstellen, toch? Vanaf jongs af aan is het de erkenning van je bestaan: je doet ertoe.

Huidhonger kan intenser worden naarmate mensen ouder worden. Daarom krijgt het ook steeds meer aandacht in de ouderenzorg. Bij ouderen kan huidhonger versterkt worden door eenzaamheid, verlies van dierbaren en verminderde sociale interactie. Het kan dus grote gevolgen hebben voor hun welzijn en gezondheid.

Voor Marianne Verhoeff, opgeleid in de lichaamsgerichte psychotherapie, was het lange tijd niet vanzelfsprekend om gemakkelijk aan te raken of aangeraakt te worden. Dat is veranderd. "Op het moment dat je aangeraakt wordt, dan is het gewoon goed. Ik denk dat dat de kern van je bestaan is. Jij bent dan gewoon goed genoeg."

Aanraken en knuffelen

Volgens Liza Cornet, neuropsycholoog Universiteit Leiden, is een knuffel van je partner of goede vriend(in) een ultiem ontspanningsmoment: "Wanneer iemand je aanraakt, worden allerlei complexe biologische en chemische processen gestimuleerd. Zo wordt ons brein geactiveerd en daalt de bloeddruk, hartslag en het niveau van stresshormonen."

De rol van de schoonheidsspecialiste

Een interessante theorie, maar nu de praktijk. Ik vraag Joyce Kriek naar haar ervaring. Zij is schoonheidsspecialiste en heeft een eigen salon in Frankeland. Veel van haar klanten wonen in het zorgcentrum.

"Sommige ouderen kunnen wat onrustig zijn. Het is voor mij dan ook een groot compliment wanneer ik een klant met onrustig gedrag zie ontspannen."

Joyce: "Natuurlijk gaat dat niet vanzelf. Kwetsbare bewoners haal ik zelf op. Het valt me op dat ze het fijn vinden om even uit hun vertrouwde omgeving te zijn. De wandeling naar de salon via het sfeervolle restaurant doet ze vaak al goed. Onderweg worden ze door voorbijgangers vriendelijk begroet en dan zie ik hun eigenwaarde al groeien."

Gezichtsmassage: helemaal het einde

"Het zijn de kleine dingen die het doen," vertelt Joyce verder. "Om mensen gerust te stellen, raak ik licht hun schouder aan en noem ik hun naam. Met op de achtergrond een zacht muzikje, help ik hen in de behandelstoel of rolstoel en maak ik een praatje. Zo laat ik mijn klanten alvast wennen aan mijn stem."

Ik vertel altijd wat ik op dat moment ga doen en laat zien wat ik gebruik: een scrubcrème, dagcrème of kompresdoek. Zodra mensen een warme kompresdoek voelen op hun huid, zie ik hen dieper ontspannen. Een gezichtsmassage vinden veel klanten helemaal het einde. Hiervoor gebruik ik amandelolie met een vleugje lavendel, geschikt voor elk huidtype.

Een intensief hydraterend masker dat tegelijkertijd wordt opgebracht als dagcrème is voor ouderen heel geschikt. Het doet de hele dag zijn werk zonder dat je het af hoeft te spoelen. En eerlijk is eerlijk, het geduld van sommige cliënten is op een bepaald moment ook op. Een beetje levenservaring helpt in dat opzicht wel," zegt Joyce.

Hand- en voetmassages

Over levenservaring gesproken. Sandra Verbrugge werkt al 42 jaar in Frankeland, waarvan 28 jaar in de zorg en nu alweer 14 jaar als activiteitenbegeleidster. Zij herkent zich zeker in de aanpak van Joyce. "Fysieke aanraking kan de huidhonger bij ouderen verminderen en worden gestimuleerd door familieleden, verzorgers én de professionele handen van de schoonheidsspecialiste."

Sandra geeft ook een dag in de week voetreflexmassages aan verpleeghuisbewoners van Frankeland. Veelzeggende reacties zijn: 'Mijn voeten zijn altijd zo blij als ze naar jou toe gaan'. Of: 'Oh, dit is best wel heel lekker.' "Hoe mooi is het dat ik hen zo kan helpen ontspannen en hun behoefte aan aanraking kan vervullen."

Conclusie

Hoewel een gezichtsbehandeling of een voetreflexmassage niet direct gericht is op het vervullen van huidhonger, kan het een nuttige aanvulling zijn. Het kan ontspanning bevorderen, de bloedsomloop verbeteren en het algemene welzijn van ouderen ondersteunen. Neem zelf eens de proef op de som.

Sandra geeft alleen voetreflexmassages aan verpleeghuisbewoners via een verwijzing van de pedicure, maar van de schoonheidssalon kan iedereen (betaald) gebruik maken. Neem dus gerust rechtstreeks contact op met Joyce voor het maken van een afspraak: 06-36151198. Of met de afdeling van uw dierbare om een gezichtsbehandeling in te plannen voor uw partner, vader, moeder, vriend of vriendin.

Zorg goed voor uzelf én voor uw naasten.

Een zonovergoten braderie in de tuin van Harg-Spaland

Door Annelies van Breukelen, redacteur Foto's door Coen Meeder, redactiefotograaf

Toen ik in juni het activiteitenbegeleidingsteam van Harg-Spaland sprak waren ze zeer enthousiast over het organiseren van een braderie die gepland stond op woensdag 17 augustus. Maar dat het zo'n succes zou zijn had niemand durven denken.

Het succes was niet alleen te danken aan het mooie weer. Er waren ook leuke kraampjes, er was een draaiorgel, een poffertjeskraam en de brasserie verzorgde de smulmiddag.

Het terras was heel snel vol. De activiteitenbegeleiding had daar al rekening mee gehouden en had een stapel reservestoelen klaar staan. Maar ook dat was nog te weinig en er moesten stoelen uit de Flamingo bijgehaald worden.

Het mooie draaiorgel zorgde met herkenbare muziek voor een feestelijke sfeer en trok ook veel bekijks door het Hollandse hoekje dat er omheen was gemaakt. Niet gek dat dit veel fotogenieke plaatjes heeft opgeleverd. Activiteitenbegeleider Donna stimuleerde bewoners om op de foto te gaan en hield ook goed in de gaten of zij niet te lang in de zon zaten en of ze wel genoeg te eten en te drinken hadden. Als een bezige bij bewoog ze zich tussen alle bewoners om te kijken of alles goed ging.

En waar waren coördinator welzijn Gino en activiteitenbegeleider Martijn? Zij waren druk met poffertjes bakken. Als volleerde poffertjesbakkers zorgden ze ervoor dat iedereen ervan kon genieten.

En dan nog de kraampjes! Marijke Mode had uitverkoop van het laatste restje zomercollectie en dat had veel aftrek. Ook zochten er al bewoners naar een truitje met een colletje. Gelukkig had Marijke die ook in haar wagen meegenomen. Marijke hielp de ene cliënt met passen en de andere cliënt met zoeken. En zo ging het ene na het andere kledingstuk over de toonbank.

In het midden van de tuin stonden drie 'hobby-kramen', met producten die de kraamhouders zelf hadden gemaakt. Zo was er onder andere een kraam met prachtig zelfgehaakte beren, konijnen, olifanten en uilen. Voor een zacht prijsje. De kraamhoudster vertelde: "Vanaf het moment dat ik veertien weken in het gips moest, omdat ik mijn been had gebroken, heeft het haakvirus mij in de greep. En ik kan natuurlijk niet alles zelf houden, daarom sta ik graag op zo'n braderie. Doe ik iemand anders een plezier en ik heb mijn materiaalkosten eruit".

De kraamhoudster met zelfgemaakte sieraden vertelt dat ze weliswaar gebonden is aan een rolstoel maar haar handen doen het nog goed, dus geniet ze er altijd van om iets moois te maken en anderen daarmee blij te maken. En de kraamhoudster met de zelfgemaakte stola's en gehaakte kaarshouders en pannenlappen vertelt dat ze er niet zit om rijk te worden. Wat niet wordt verkocht geeft ze aan de afdeling. Een bewoner kan vast wel een stola gebruiken als ze het koud heeft.

De smulmiddag was ook buitengewoon goed verzorgd door de brasserie. Zo konden de bewoners en cliënten een smoothie halen of sangria (zonder alcohol wel te verstaan) en kregen alle bezoekers een bordje met zomerse hapjes. Kortom, er was voor ieder wat wils.

Liefde is...

...samen dezelfde route volgen

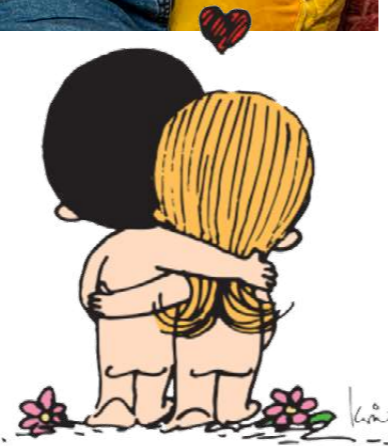
Door Carien Kemink, redacteur Foto's Coen Meeder, redactiefotograaf

Elly en Jan Vletter, zomaar weer twee mensen in de herfst van hun leven, die sinds anderhalf jaar nog wel zelfstandig wonen, maar een beroep kunnen doen op extra zorg in geval van...

Elly en Jan, allebei geboren in 1939, zij in Rotterdam, hij in Schiedam; van de oorlog maken ze gelukkig weinig mee, al zijn er herinneringen aan honger en aan vliegtuigen die brood droppen boven Schiedam. Beiden uit een gezin van drie kinderen, beiden doorlopen de Mulo en beiden hebben een onbezorgde jeugd. Ze kennen elkaar dan nog niet.

Jan krijgt na zijn diensttijd een administratieve baan en volgt daarnaast de avondhandelsschool. Ook Elly volgt deze school naast een administratieve baan. Hij zit een klas hoger dan zij, maar zijn oog valt wel erg vaak op een bepaald meisje en al is het niet direct 'ik kwam, ik zag en overwon', op een bepaald moment komt hij te weten waar dat meisje werkt. Hij trekt de stoute schoenen aan en belt gewoon op naar haar kantoor. Dit is het begin van...

Al met al heel veel overeenkomsten in levensloop tot zover. Ze trouwen in de koudste winter van de

20ste eeuw, december 1962, het sneeuwt, vriest en het is maandenlang ongelooflijk koud. Jan noemt het 'een ingevroren huwelijk'. Gelukkig hebben ze genoeg te doen samen en als de dooi invalt, is Elly zwanger.

Elly kiest voor de zware baan van moeder en huisvrouw. Ze is fulltime thuis, waar ze zorgt voor twee kinderen en een goed geoliede huishouding en waar het voor Jan altijd weer even fijn is om thuis te komen.

Begonnen met inwoning in de Veenlandstraat in Schiedam, daarna via een huurflat in Nieuwland naar Spijkenisse, waar ze een dikke 50 jaar wonen.

Er wordt veel gereisd, met en zonder kinderen. Voor hun 50ste trouwdag met zijn twaalfen naar Bali. En naar Amerika, Afrika, Sri Lanka. Naarmate ze ouder worden, wordt het reizen wat minder. Andere hobby's zijn ervoor in de plaats gekomen, zoals schilderen. Diverse resultaten van beiden hebben een plekje gevonden aan de muur.

Wat is dan weer het geheim van een goed huwelijk? "We zijn altijd dankbaar geweest (en nog) voor al die jaren samen. Dankbaar en tevreden."

Is er dan helemaal nooit ruzie geweest? Natuurlijk wel, er zijn de nodige ups en downs geweest, maar die hebben de band alleen maar sterker gemaakt. En natuurlijk zijn ze beiden inmiddels een paar keer in de revisie geweest, en zijn er af en toe onderdelen vervangen, zoals heup en knie. Net zoals bij iedereen, die op leeftijd komt. "Maar zolang ons glas halfvol is."

Anderhalf jaar terug hebben ze de rigoureuze stap genomen om hun huis in Spijkenisse te verkopen en kleiner te gaan wonen. Heftig, maar geen spijt. Dat kleiner wonen is een groot appartement met uitzicht op de B.K.-laan. Jan kan het huis waar hij geboren is, zowat zien. De cirkel is rond, zou je kunnen zeggen.

Wanneer je bedenkt, dat Elly op het punt stond haar avondstudie te stoppen, dan bestaat toeval dus wel! Jan heeft destijds precies op tijd 'toegeslagen'.

Ik zie twee in- en in tevreden mensen, die vol dankbaarheid terug kunnen kijken op een lang en gelukkig leven. Wat nog een vervolg krijgt hè. Op naar de 65 jaar!

Aan de muur hangt een Delftsblauw bord, een cadeau van de kinderen voor hun gouden huwelijksfeest:

'Het geheim van geluk is tevredenheid'.

“Het gaat echt om de klik”

Door Astrid Boonstoppel, hoofdredacteur

Van het versieren en vervolgens lakken van oesterschelpen, tot het maken van herfststukjes en van het beplakken van waxinelichthouders tot haken, breien en kleurplaten kleuren... u kunt het zo gek niet bedenken of de dames van de creatieve visiteclub hebben het ooit gedaan of – zelf! – gemaakt. Maar als ik aan ze vraag wat nu werkelijk het allerleukste is van het lid zijn van de creatieve visiteclub, antwoorden ze vrijwel allemaal hetzelfde.

“De mensen onder mekaar, het contact dat je hebt en het delen van lief en leed met elkaar,” legt visiteclublid Coby me uit. “Dát is het belangrijkste. Daarom ben ik zo blij met de creatieve visiteclub.” “Het gaat echt om de klik,” vult Loes aan. “We begrijpen elkaar en iedereen leeft ontzettend met elkaar mee. En omdat de meesten van ons helaas goed snappen wat het is om een echtgenoot te verliezen, kunnen we elkaar daarin ook steunen. En alles blijft hier in deze ruimte, we vertellen niets door.”

Natuurlijk, er wordt ook volop geknutseld op de woensdagmiddagen in het Gouden Huisje in Frankeland en alle dames laten hun creativiteit graag de vrije loop. Vol trots laat Willeke een aantal projecten zien.

Wie deze projecten allemaal bedenkt? “Dat doe ik meestal,” zegt zij opgewekt, “want ik ben van nature al behoorlijk creatief. Maar ik kijk ook af en toe op Pinterest hoor, om inspiratie op te doen!”

Willeke is nu ongeveer een jaar vrijwilliger bij de creatieve visiteclub. De tweede vrijwilliger, Adrie, zit er al langer, al is zij er vandaag vanwege haar vakantie niet bij.

Lina, Ans en Corrie vormen samen de ‘oude garde’.

“Zes jaar, negen jaar, tien jaar... zo lang zitten wij er al bij,” vertelt Corrie. “Maar de sfeer is over de jaren hetzelfde gebleven.”

En dan is er nog Riet. Pas een jaar lid, maar, zegt ze: “Ik heb altijd al veel geschilderd dus dat creatief bezig zijn is niet nieuw voor mij.”

Het elkaar gezelschap houden beperkt zich niet tot de ‘officiële’ woensdagmiddagen; ook buiten de vaste clubmiddag zoeken de leden elkaar op. Zo wordt er twee keer per week samen gegeten en op zondagochtend drinken zij gezellig koffie bij het zwembad. Eigenlijk meer een vriendinnenclub, dan een visiteclub, of zie ik dat verkeerd?

Nee, ik blijf gelijk te hebben. Of, zoals Coby zegt: “Ze laten je zijn wie je bent.”

Over de visiteclubs

De Frankelandgroep heeft sinds jaren visiteclubs waar zelfstandig wonende senioren uit Schiedam en Vlaardingen elkaar kunnen ontmoeten. Visiteclubs bestaan uit vaste groepen van zo'n tien deelnemers die in principe eens per week bij elkaar komen.

Lijkt het u wat om lid te worden van de creatieve visiteclub of van een van de andere visiteclubs in Frankeland, Jacobs Gasthuis of Harg-Spaland? Wilt u een keertje komen kennismaken en kijken of het klikt? Neemt u dan contact op met een van de coördinatoren van de visiteclubs:

Annouk Noomen

visiteclubs in Frankeland, Jacobs Gasthuis
telefoonnummer 010 - 426 49 25

✉ a.noomen@frankelandgroep.nl

Gino de Lange

visiteclubs in Harg-Spaland
telefoonnummer 010 - 247 55 55

✉ g.delange@frankelandgroep.nl

Oog op de natuur

Zwammen en paddenstoelen

Door Ad Bakker, macrofotograaf en Carien Kemink, redacteur

Het is weer herfst, hét uitgelezen seizoen om zwammen en paddenstoelen tegen te komen op onze wandelingen.

Wat is eigenlijk het verschil tussen een zwam en een paddenstoel? Nou, eigenlijk is er geen verschil: een paddenstoel is het vruchtlichaam van de zwam, dus het meest zichtbare gedeelte. Wanneer het echt gaat om verschillen is het goed om te weten dat er schadelijke en niet-schadelijke zwammen bestaan.

Het grootste gedeelte van de zwam bevindt zich in de (vochtige) grond of verscholen in verrot hout. Positief is dat het goede opruimers zijn, want met hun schimmeldraden eten ze bladafval en vermolmd hout. Ze zorgen ervoor dat dat wordt omgezet in voedsel voor de plant. Wanneer ze dat niet zouden doen, zouden de bomen en struiken verstikken en doodgaan. Nu kunnen ze groeien.

Een hele mooie zwam is het opvallende gele heksenboter, die je soms op vochtig vermolmd hout tegenkomt. In onze omgeving vrij zeldzaam. Toch heb ik deze heksenboter gefotografeerd in de heemtuin van het Beatrixpark.

In Nederland komen ongeveer 5000 verschillende soorten zwammen en paddenstoelen voor. Zwammen hebben zo hun voorkeur voor een bepaald type boom. Een paar daarvan zijn goed te eten: bijvoorbeeld de zadelzwam, in Nederland goed bekend en veel voorkomend, vooral op iep en beuk. De zachte gedeelten kun je in een stoofpot verwerken. Of je kunt de lange repen van de hoed kort frituren. Niet iedereen vindt het even smakelijk en zeker wanneer hij taai wordt, is het eten ervan niet aan te raden.

Het is lastig te onderscheiden welke zwam wel en welke niet eetbaar is. Sommige paddenstoelen lijken zo sterk op elkaar, dat ze makkelijk met elkaar te verwarren zijn. De giftigste zwam in Nederland is wel de groene knolamentiet, die ook in het wit voorkomt en daardoor veel op een champignon lijkt. Het uiterlijk is de enige overeenkomst: het eten van een groene knolamentiet is dodelijk. Wanneer je dus niet zeker bent van bepaalde zwammen, geldt de waarschuwing: "Blijf er af en eet ze niet." Zelfs aanraking met de hand en daarna contact met de mond kan al catastrofaal uitpakken.

Zo zijn er meerdere giftige soorten en ieder jaar lees je weer in de krant dat er mensen zijn overleden door het eten van giftige zwammen. Nu is in Nederland en Vlaanderen het plukken van zwammen sowieso verboden. In sommige gebieden is het onder strikte regels toegestaan kleine porties (250 gram) te plukken.

En waarom zouden we het doen? De zwammen in hun oorspronkelijke staat bewonderen en ze in alle rust hun nuttige werk laten doen geeft toch veel meer voldoening.

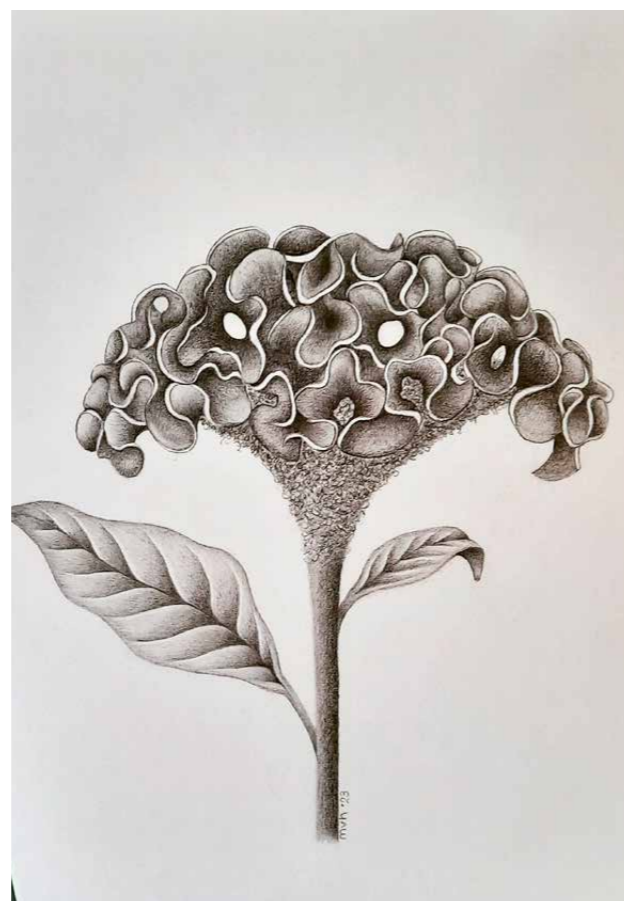
Kijk die foto van de judasoortjes eens. Ze lijken echt op een menselijk oor. Met het zonlicht tegen fotograferen levert de prachtigste plaatjes op. Dit jaar heb ik voor het eerst een minizwam vastgelegd, krap 4 mm groot. De natuur blijft toch prachtig, zeker in de herfst met al zijn wonderlijke kleuren.

Jacobs Gasthuis Duo-tentoonstelling

Wie Wil Ladrak
Wanneer 1 september - 6 december
Wat Diverse abstracte en surrealistische werken.

Wie Mirjam van Heest
Wanneer 1 september - 6 december
Wat Verfijnde botanische potloodtekeningen.

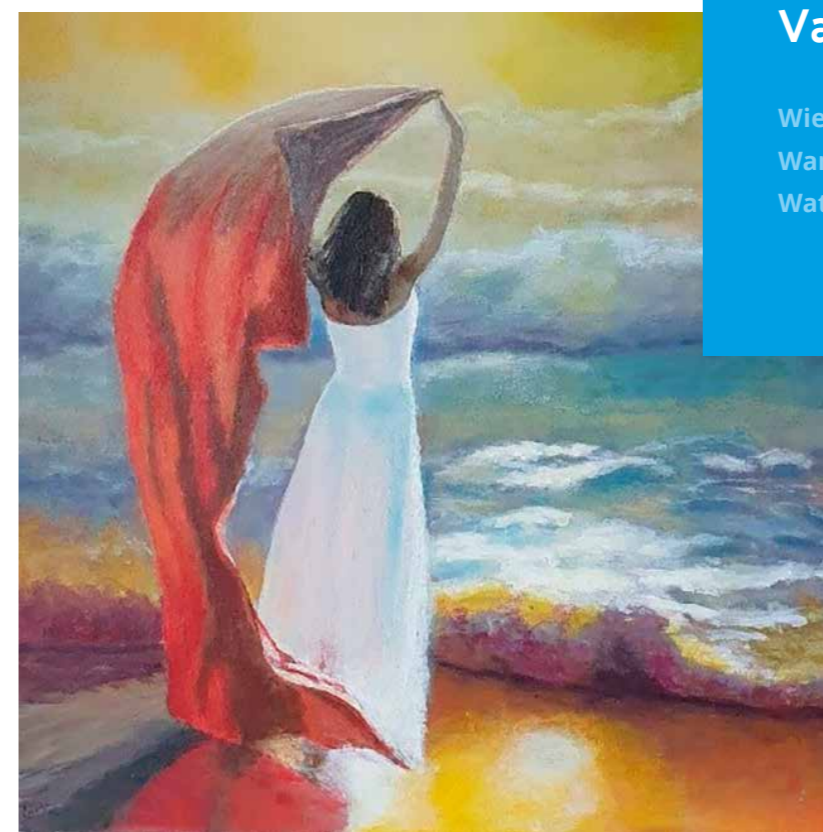
Frankeland

Wie Bewoners Frankeland
Wanneer 1 november - 6 december
Wat Werken met een verhaal, gemaakt binnen de beeldende therapie

Vaartland

Wie Mieke van den Boogert
Wanneer 4 oktober - eind december
Wat Figuratieve werken met acryl

Sprookjesmiddag in Schiewaegh

Door Everien Noordam, activiteitenbegeleider en Rob Besseling, redacteur

Rondje Nederland

"In Schiewaegh deden we in de zomermaanden een rondje Nederland. Iedere week een andere provincie waar we dan toeristische attracties uithalen. Op 6 juli stond Noord-Brabant op de agenda en dan denk je waarschijnlijk meteen aan de Efteling. Bovendien was het de volgende dag de Dag van het Sprookje. Het was duidelijk: als we die provincie ingaan, dan ontkom je niet aan de sprookjes en aan de Efteling..."

Initiatief

De Dag van het Sprookje is een initiatief van de Efteling. Naar eigen zeggen wil zij als hoeder van het sprookje optreden en vraagt ze door middel van een jaarlijkse speciale dag op 7 juli aandacht voor het (voor)lezen van sprookjes. De datum, de zevende van de zevende, is gekozen omdat het getal zeven vaak een belangrijke rol speelt in de volksverhalen. Zo zijn er onder andere zeven geitjes, zeven dwergen en ook de zevenmijlslaarzen.

Schatkamer

De eerste Dag van het Sprookje was op 7 juli 1999, in het jaar waarin de Efteling drie nieuwe sprookjes opende in het Sprookjesbos en 'Schatkamer van de Sprookjes' het jaarthema was. Daarna bleef het enkele jaren stil op deze datum. Sinds 2006 wordt er vrij consequent jaarlijks aandacht besteed aan de dag, maar de grootte van het georganiseerde wisselt enorm. In 2007 was er nog een dag met diverse evenementen voor parkbezoekers, terwijl men in recente jaren niet veel verder komt dan een persberichtje of een melding op de sociale media, zo is te lezen op internet.

Vertellingen

Het gaat dus om het voorlezen van sprookjes. "En dan moet je bij Irma en Daphne Metaal zijn," vertelt Everien. "Zij zijn 'De Sprookjes Piano, muzikale vertellingen' en zij waren op 6 juli bij ons te gast."

Herinneringen

"Terwijl Irma op de piano de muziek speelde van 'De Paddenstoel' en 'De Rode Schoentjes' las Daphne die sprookjes voor en vertelde over de geschiedenis van het pretpark. Samen met de bewoners haalden de dames herinneringen aan de sprookjes en aan de Efteling op waarna ze een korte sprookjesquiz met hun toehoorders deden. Tenslotte sloten ze het deel voor de pauze af met muziek van Maurice Ravel en lazen ze 'Hans en Grietje' voor met enkele bijpassende muziekfragmenten van Engelbert Humperdinck."

TV

Het werd een mooie middag, de verhalen deden aan vroeger denken toen het voorlezen gebruikelijk was. Er was toen nog geen televisie of laptop of tablet. Nee, kinderen verlangden naar een voorgelezen sprookje, waarbij het net was alsof ze dat zelf beleefden....

Een vrijwilliger uit Schiewaegh had een prachtige sprookjesboom getekend en deze opgehangen in de Serre. Tijdens de pauze kon iedereen genieten van heerlijke poffertjes. En na de pauze kwamen de oude sprookjes, die Walt Disney het eerst heeft verfilmd, voorbij: Sneeuwwitje en de zeven dwergen, Bambi, Pinokkio, Assepoester en Doornroosje.

Stakeholder aan het woord

Tuinarchitect Els Beekhuis van der Weijde

Door Annelies van Breukelen, redacteur Foto's door Coen Meeder, redactiefotograaf

Om u een beeld te geven hoe de tuinen van de Frankelandgroep tot stand komen ga ik in gesprek met een echte tuinarchitect. Want voor er een plantje in de grond zit en u er van kan gaan genieten gaat er eerst heel wat denkwerk aan vooraf. Ter illustratie nemen we de tuin van Vaartland als voorbeeld.

De allereerste vraag die ik Els stel is: "Hoe moeten we zo'n tuin nu noemen die jij ontwerpt? Dementievriendelijke tuin? Belevingstuin?" Els reageert gelijk op het woord belevingstuin. Zij vindt dat echt een onzin-woord. Want, zo zegt ze, is iedere tuin een beleving, tenzij je er alleen maar tegels in legt. Ik geef haar helemaal gelijk en ik denk alle tuinliefhebbers met mij. Dus dat woord valt af. "Dan toch maar dementievriendelijke tuin," stel ik haar voor. Els vindt dat het meest passend, maar dat wil niet zeggen

dat alleen maar cliënten met dementie in de tuin mogen komen en van zo'n tuin kunnen genieten. Ze legt het als volgt uit: "Een dementievriendelijke tuin is een tuin die voor iedere persoon een prettige tuin zal zijn. Maar niet iedere tuin zal bij een cliënt met dementie passen." Ik begrijp haar helemaal. Mijn eigen tuintje is inderdaad niet dementievriendelijk. Te klein, met een prikplant waar ik zelf al eens mijn been aan heb opgehaald en een wankel tuintafel waar je niet tegen aan kan leunen anders lig je met tafel en al in de lavendelstruik.

Een dementievriendelijke tuin moet volgens Els aan ongeveer 150 voorwaarden voldoen. En Els weet ook dat bij ieder ontwerp nooit alle voorwaarden ingewilligd kunnen worden. Daarover later in dit artikel meer.

Maar, nu eerst een greep uit de voorwaarden die in de tuin bij Vaartland wel zijn verwerkt:

- Een toilet dicht in de buurt van de tuin. Ik was even verbaasd dat een tuinarchitect het eerst gaat hebben over het toilet maar Els legt het als volgt uit: "Als je een mooie tuin hebt aangelegd en de mensen die ervan willen genieten moeten mijlenver lopen als ze hun behoefte moeten doen, dan zullen er veel (oudere) mensen zijn die die gok niet durven wagen en dus niet de tuin ingaan. Wanneer u bij Vaartland de tuin uitgaat zult u direct aan uw linkerkant de toiletten vinden. Dus deze 'eis' kunnen we afvinken.
- De bewoners moeten van de tuin kunnen genieten. Dat betekent dat er veel verschillende bloeiende planten in moeten komen waar ook

nog hommeltjes, vlinders, bijen en andere insecten op afkomen. Zo kan een bewoner lekker zitten in de tuin en kijken.

- Er moet een wandelingetje gemaakt kunnen worden in de tuin. Dus de bewoner moet makkelijk en vrij kunnen rondlopen. Hoeft niet bang te zijn ergens over te struikelen en de paden moeten goed zichtbaar zijn." Zo laat Els in de tuin van Vaartland zien dat er tussen het pad en de aarde witte bielzen liggen zodat de bewoner goed kan zien waar het pad is. En het wandelingetje moet niet te voorspelbaar zijn. Zo kan je in de tuin van Vaartland een soort '8-je' lopen. Dat is al fijner dan in een kringetje te lopen en Els heeft het zo ontworpen dat de bewoner verschillende keuzes heeft waar hij of zij naartoe wil wandelen.

- De meeste planten in de tuin moeten voor de bewoners herkenbaar zijn. En Els geeft aan dat dat niet alleen leuk is voor de bewoners maar ook voor de insecten. Els had ook kunnen kiezen voor een palm of bamboe, maar daar komt geen insect op af. Nu zien we in de tuin vlin-derstruiken, lavendel, hemelsleutel, schildpad-bloem en nog veel meer. “En,” benadrukt Els, “de vrouwenmantel heb ik speciaal uitgekozen omdat daar altijd dauwdruppeltjes op blijven liggen en dat maakt het aanzicht nog mooier.”
- De tuin moet verschillende zitjes hebben, zodat bewoners zelf kunnen bedenken waar ze willen zitten. De ene bewoner houdt meer van zon, de ander meer van schaduw. De volgende wil graag met een clubje wat kletsen en de ander zit liever alleen. Dat moet in de tuin dus allemaal mogelijk zijn. Bij Vaartland was het in eerste instantie zoeken naar schaduw maar nu staan er mooie grote parasols. Els heeft ook een stukje overdekt terras ontworpen in de vorm van een open tuinhuisje waar mensen ook uit de zon kunnen zitten en er zelfs kunnen zitten als het een beetje regent.
- Er moet aantrekbaar en zichtbaar water zijn in de tuin. Uit onderzoek is gebleken dat het geluid van kletterend water stress doet verminderen. Els is blij met de keuze van de fontein die in de tuin van Vaartland staat. Het systeem van deze fontein is legionellavrij. Dat is natuurlijk heel belangrijk voor de kwetsbaardere bewoners. De fontein circuleert zijn eigen water. Als er wat water is verdampt door de zon moet de fontein alleen maar even bijgevuld worden met een emmertje water.

Al wandelend met Els door de tuin zie ik dat ze blij is met, maar ook kritisch is op haar eigen werk. Blij omdat veel van haar voorwaarden terug te vinden zijn. Kritisch omdat ze toch ziet dat er hier en daar te weinig beplanting is. Zo hoort ze dat een bewoner uitkijkt op een stuk tuin waar de beplanting nog erg mager is. Els begrijpt gelijk het probleem: “Ik kan wel zeggen dat over een paar jaar die kleine plantjes zijn

uitgegroeid tot weelderige struiken, maar misschien heeft die bewoner die paar jaar wel helemaal niet, dus ik moet gaan bedenken hoe ik het op korte termijn mooier voor haar kan maken.”

Nu een belangrijke voorwaarde die helaas niet kon worden ingewilligd in de tuin van Vaartland. Toen Els in 2021 door de manager bouwprojecten van de Frankelandgroep werd uitgenodigd om een tuin te ontwerpen, keek ze peinzend over het grasveld tussen de Holysingel en Vaartland. Els begreep zeker dat er van zo’n grasveld wel iets leukers gemaakt kon worden, maar een tuin aan een drukke straat is niet echt een ideale plek. Els geeft aan dat ze het moet doen met de plek die is voorgesteld, dus dan is het zoeken naar de meest ideale omstandigheden.

Een hellingpad zorgt ervoor dat bewoners makkelijk de anderhalve meter tussen de ingang en de tuin kunnen overbruggen

---

Zo zag Els ook dat de tuin anderhalve meter lager lag dan waar de ingang zou komen. Met haar inzicht en creativiteit bedacht ze een prachtige oplossing met een loopbrug, zo konden bewoners met rollators, rolstoelen en scootmobielen makkelijk de anderhalve meter langzaam overbruggen alvorens in de tuin te komen. Want dat is ook een voorwaarde van Els, de tuin moet heel makkelijk toegankelijk zijn.

Trots toonde Els haar ontwerp, maar helaas deze kwam gelijk in de prullenbak terecht. De loopbrug zou namelijk de doorgang voor de brandweer blokkeren en dat mag niet. Dus toen begon het gepuzzel weer opnieuw. Els legt mij uit hoe de doorgang voor de brandweer is gemaakt. Om in de tuin te komen is nu een trap én een hellingpad gemaakt. Fijn voor mensen met een rollator en andere bewoners die moeilijk trap kunnen lopen. En is er nog het punt dat de brandweervagen niet zomaar vast mag komen te zitten in drassige aarde. Daar is iets heel vernuftigs op bedacht. Een deel onder de plantjes is verhard. Dus er ligt daar eigenlijk maar een klein laagje aarde, maar genoeg om wilde bloemen op te zaaien.

Els geeft aan dat dit haar werk zo leuk maakt; elke keer weer puzzelen binnen de mogelijkheden die er zijn.

In de zomer van 2023 is de tuin af gekomen. Zo ziet u hoe lang het proces duurt; van tekening tot aan het werkelijke genieten. Want na de tekening is het de taak van de hovenier om uiteindelijk de tuin in te gaan richten. Veel bewoners van Vaartland weten daar alles van. Vrachtwagens met aarde reden af en aan. Een volledig bewateringssysteem is aangelegd zodat bij warm weer met relatief weinig water de aarde vochtig blijft. Tenslotte werden de planten en bomen neergezet en werd het geheel afgemaakt met gezellige zitjes.

Al met al vind ik dat de tuin echt prachtig is geworden. Ik hoop dat u dat ook vindt! De tuin is voor iedereen om van te genieten. Dus niet alleen voor de bewoners maar ook voor bezoekers en medewerkers. En mocht de deur naar de tuin toch onverhoopt dicht zijn, vraag dan gerust even bij de receptie of ze hem kunnen openen. Veel tuinplezier!

De Vlinderslinger

Door Faith den Herder, activiteitenbegeleider en Rob Besseling, redacteur

Slinger

De Vlinderstichting in Wageningen beschermt al 40 jaar de vlinders en libellen in ons land. Iedere maand organiseren de medewerkers van de stichting een heleboel activiteiten, steeds in een andere provincie. Op deze manier maken ze een 'vlinderslinger' door het land, zegt de website. Faith vertelt hoe dit uiteindelijk tot resultaat had dat de bewoners van Schiewaegh, de medewerkers en bezoekers getuige konden zijn van de geboorte van een aantal van deze prachtige diertjes.

Plan

"In juli was onze provincie Zuid-Holland aan de beurt volgens het jubileumplan van de stichting. Dus hebben we ons aangemeld voor een activiteit. We hadden voorlichting van de stichting-medewerkers gekregen, dat we een bak moesten klaarzetten met gaas en veel kool erin voor de larves, de rupsen. En suikerwater, als voeding voor de vlinders. We kregen 27 juli een aantal eitjes, rupsen en zes cocons binnen die we in de bak een plekje hebben gegeven." Faith en haar collega's hebben de vlinderbak in de activiteitenruimte neergezet zodat bewoners konden komen kijken naar dit natuurlijke proces; het kweken van vlinders.

Eitje

Het eerste stadium van een vlinder is een eitje. Na ongeveer vier dagen kruipt er een rups uit. Die is vrijwel onzichtbaar, zo klein, en verandert later weer in een pop, die we ook wel kennen als rups. Deze vervelt vijf keer in zijn korte leven. En als de rups volwassen genoeg is verandert hij in een vlinder. En die gaat weer nieuwe eitjes leggen waarmee de cyclus vijf weken later weer rond is. Op 1 augustus kwamen de eerste vlinders tevoorschijn. Koolwitjes!

Als de bak wordt schoongemaakt, worden de rupsen er met een kwastje uitgehaald

Kwetsbaar

Hoe moet je deze mooie, kwetsbare diertjes verzorgen? Mag je ze zomaar aanraken? "Nee, je mag ze niet met je handen aanraken. Daarvoor zijn ze inderdaad te kwetsbaar.

Elke dag moet de bak worden schoongemaakt. Dat betekent dat het papier, dat op de vloer van de bak ligt en bedekt is met vlinderpoep, moet worden vervangen. Ook het vlinderboompje moet voorzichtig worden gereinigd. En met een kwastje kunnen we de rupsen er even uithalen tot de bak weer schoon is. De vlinders hangen aan het gaas dat over de bak is gespannen. Die laten we zo veel mogelijk met rust. En de voorraad kool moet natuurlijk weer worden aangevuld voor de koolwitjes!"

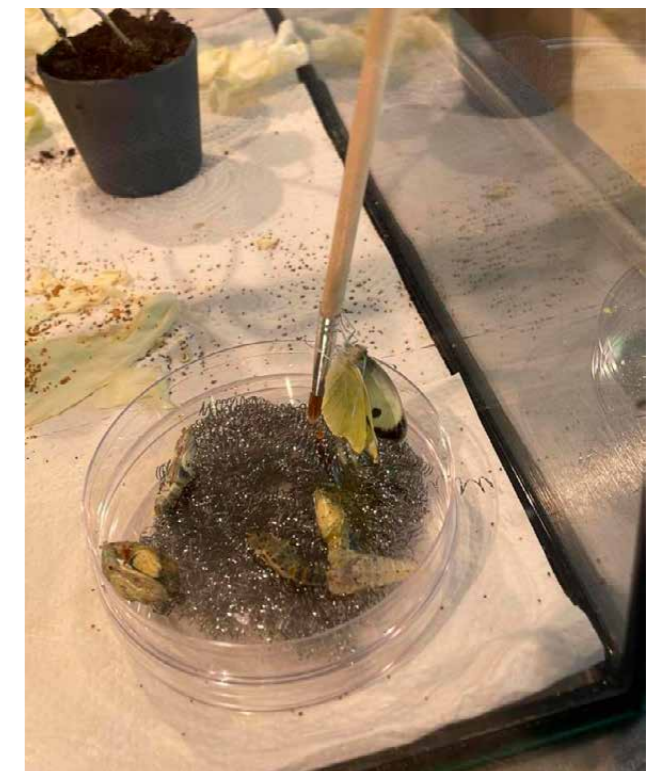
Verder hebben vlinders veel licht nodig. Liefst daglicht. In het voor- en najaar is dan ook kunstlicht nodig om in deze behoefte van de vlinders te voorzien.

Dierenclub

"We zijn bij de dierenclub van Schiewaegh geweest om uit te leggen hoe dit project in zijn werk gaat. De leden van de club kwamen vervolgens in de activiteitenruimte kijken en toen konden we nog meer vertellen over de vlinders en in welk stadium de larven en poppen zijn. De leden van de club en ook andere bewoners zijn zeer geïnteresseerd. Maar wij zijn als activiteitenbegeleiders ook erg benieuwd wat er allemaal gebeurt."

Wacht

Collega Luca bijvoorbeeld zag op een gegeven moment dat er iets in de bak aan het bewegen was. "Toen hebben we een tijdje bij de bak de wacht gehouden en enkele foto's gemaakt. Het was allemaal heel bijzonder omdat we nog nooit zoiets hebben gezien of meegemaakt."

De creaclub van Harg-Spaland

Door Annelies van Breukelen, redacteur en Gino de Lange, coördinator Welzijn

Bij een creaclub denkt u misschien al snel aan een clubje hakende en breiende dames. Maar de creaclub in Harg-Spaland is op meerdere vlakken creatief!

Activiteitenbegeleider Martijn is eindverantwoordelijke voor de creaclub en hij heeft een groep van twaalf bewoners samengesteld. Vrijwilliger Gonny Bruinsel-Beumkes is de creatieve geest van de club en zij wordt altijd bijgestaan door vrijwilliger Sjaak Pappers, die ook regelmatig nieuwe creatieve ideeën aandraagt.

Gonny vindt het belangrijk om te kijken naar de mogelijkheden van de bewoners, om hier vervolgens het gekozen thema per seizoen op aan te passen. "Het is een uitdaging om iedere keer weer een activiteit voor te bereiden waar de deelnemers nog lang over na kunnen praten of met trots kunnen laten zien aan hun mantelzorgers. Om aan de creaclub deel te nemen hoeft u echt niet heel creatief te zijn," legt zij uit. "De begeleiding staat namelijk altijd klaar om u te ondersteunen en u te verblijden met een hoop enthousiasme en gezelligheid."

Gonny vertelt: "We zien het vooral als een flexibele activiteit. De ene keer maken we een miniatuur-strand in een glazen bol of zetten we een zelfgemaakte fotolijst met portretfoto in elkaar, de andere keer maken we een wandelingetje, we hebben van papier vlinders gemaakt en we hebben tegeltjes versierd."

Maar, het meest trots is Gonny op de moestuin die ze samen met de bewoners van de creaclub heeft aangelegd! In de tuin van Harg-Spaland staan twee grote bakken en nog een kar waarin allemaal eetbare planten staan. Er staan kaartjes van bewoners bij die hun eigen plant tijdens de creaclub verzorgen. Wat is er zoal te vinden? Sla, rucola, prei, er groeien minitomaatjes, -komkommers en -aubergines, er staan broccoli- en bloemkoolplanten, chocolademunt, basilicum en nog veel meer.

Gonny vertelt dat de aanleg van de moestuintjes al een hele leuke activiteit was, maar ook het opeten is een feest. Samen met de bewoners heeft ze slaatjes gemaakt om daarna samen heerlijk op te eten.

Loop gerust eens langs de moestuintjes. Eten is verboden, hoewel de tomaatjes er soms wel aantrekkelijk uitzien. Maar ruiken is ook echt een feest en als u even aan een blaadje wrijft van de chocolademunt dan ruikt het echt naar After Eight. En als u Gonny ziet kunt u natuurlijk altijd vragen of u toch iets mee mag nemen...

Als u na het lezen van dit artikel ook graag mee zou willen doen aan de creaclub meldt u dan aan bij Martijn of geef het door via de zorgcollega's.

Tai-Chi voor de innerlijke rust

Door Carien Kemink, redacteur en Elly Kramer, activiteitenbegeleider

Iedere dinsdagmorgen kan men in Vaartland deelnemen aan een Tai-Chi les, gegeven door Elly Kramer in De Grote Vaart. De animo onder de bewoners is best groot, wanneer je bedenkt dat Elly iedere week praktisch 'vol' zit.

Omdat het op dinsdag 13 juni een prachtige dag beloofde te worden, kwam Elly op het idee de les naar buiten te verplaatsen.

Nadat de gevoelstemperatuur gemeten en goed bevonden was, werd met wat hulp van collega's een en ander in gereedheid gebracht in de tuin, de 'vernieuwde' tuin, waar de bewoners nog niet eerder geweest waren, want de officiële opening moest nog plaatsvinden. De laatste werkzaamheden zoals het verplaatsen van de fontein en het ophangen van lampjes, moesten nog worden afgerond, maar dat hield de groep uiteraard niet tegen.

Stoelen in de juiste positie, muziek erbij en de les kon beginnen. De deelnemers genoten niet alleen van de les, maar ook van de geur van de bloemen, het windje en de frisse lucht. Allemaal ingrediënten voor een top les.

Na afsluiting bij een glaasje water, kwamen de bewoners unaniem tot de conclusie, dat dit vaker

op deze manier moest gebeuren. Maar dan ben je in Nederland wel heel erg afhankelijk van de weersverwachting.

De week erop werd dus weer besloten de Tai-Chi naar de tuin te verplaatsen. Iets minder zonnig maar droog, en de gevoelstemperatuur was prima. In no time stonden alle stoelen en neuzen weer dezelfde kant op.

Tot er plotseling van het ene op het andere moment een straf windje opstak. Nou zijn onze bewoners niet van suikergoed, dus er werd een beetje gelachen her en der, maar de les ging gewoon door. Elly kon snel op de weersverandering inspelen door het over een andere boeg te gooien. Het haar van de deelnemers stond inmiddels alle kanten op, waarna ze te horen kregen: "En dan zijn we nu bomen, die door de wind alle kanten opwaaien." Dit werkte best op de lachspieren en dat moet ook kunnen natuurlijk. Iedereen had het weer prima naar zijn zin gehad en waarschijnlijk hebben na afloop een paar deelnemers een kappersafspraak gemaakt.

Maar: "Volgende week weer buiten hoor, als het kan." Als het kan ja, want het kan ook weleens te wárm zijn.

Workshop djembé

Door Kristy de Gier, activiteitenbegeleider

Dinsdag 11 juli kregen de bewoners van het Jacobs Gasthuis een workshop djembé.

Wat is een djembé?

Een djembé is een muziekinstrument: een 'vaastrommel' die voornamelijk afkomstig is uit West-Afrika (Mali, Guinee, Senegal, Ivoorkust, etc.). Omdat djembés een geluid kunnen produceren dat kilometers verderop nog te horen is, werd deze trommel traditioneel gebruikt om snel met andere dorpen te kunnen communiceren. De traditionele djembé wordt met de hand gemaakt. Een boomstam wordt uitgehold en bespannen met een geitenvel. Dit vel wordt via een touwbespanning op de djembé bevestigd.

Djembé in het Jacobs Gasthuis

De eerste bewoners zaten al vroeg klaar en keken uit naar wat komen ging. Al snel volgden er meer bewoners. De djembés waren inmiddels uit de volgeladen bus stuk voor stuk binnen gebracht.

We speelden met elkaar een muziekstuk met vraag en antwoord... er werd zelfs bij gezongen! De bewoners waren zeer enthousiast en kijken nu al uit naar een volgende keer.

Bridge

Door Linda van Hassel-Roosloot,
activiteitenbegeleider

Elke maandagmiddag verzorgt onze vrijwilliger Tom de bridge in Frankeland. Inmiddels komen er twaalf vaste deelnemers wekelijks bij elkaar om de hersenen bezig te houden met het kaartspel bridge. Het is zelfs zo gezellig dat er een vriendschappelijke competitie is gestart. De meeste deelnemers komen uit de Havenbogen en uit Schiedam.

Lijkt het u leuk om bij Frankeland te komen bridgen dan kunt u elke maandagmiddag vanaf 13.30 tot 16.00 uur terecht in de Uitkijk van de Havenzaal. Tom zal u dan alles uitleggen over de gang van zaken. Het zou leuk zijn als er met een vierde tafel gestart kan worden.

Sportdag

Door Annelies van Breukelen, redacteur en
Gino de Lange, coördinator welzijn

De sportleraar van het Geuzecollege zocht naar een maatschappelijke opdracht voor zijn sportklas. Hij nam contact op met de coördinator welzijn van Harg-Spaland, Gino de Lange, om te kijken of zijn klas iets kon betekenen voor de bewoners.

Gino gaf aan dat het zeker leuk en zinvol zou zijn als de leerlingen een sportdag konden organiseren voor de bewoners. Het hele activiteitenteam van Harg-Spaland spreekt vol lof over de sportdag die het uiteindelijk werd. Woensdagmiddag 14 juni was het heerlijk weer, waardoor de sportdag buiten in de tuin van Harg-Spaland werd gehouden.

Er werden zes sport- en spelactiviteiten uitgezet die ieder door twee leerlingen werden ondersteund. De activiteitenbegeleiders zagen onder deze jonge leerlingen (13-14 jaar) echte zorgverleners in de dop. Met een beetje hulp van de activiteitenbegeleiders begrepen de leerlingen al snel dat je bij ouderen soms wat harder moet praten als je uitleg geeft en vaak wat dichterbij moet gaan staan.

De belangstelling was groot. Er kwamen 30 mensen op af van de afdelingen en ook van Groenzicht en Meerzicht. Wat werd er allemaal gedaan:

- Een reuze-spreekwoordenpuzzel
- Een groot spel vier-op-een-rij
- Een golfspel
- Darten met een bal
- Reuze-mikado
- Pitzakgooien

En het goede nieuws is, u hoeft niet een jaar te wachten op weer zo'n leuke dag want de klas heeft beloofd om in de winter terug te komen met een binnenactiviteit!

oktober

Het Waterwegkoor

Zaterdag 21 oktober, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Het repertoire bestaat uit gezellige en herkenbare Nederlandstalige liedjes. Soms een smartlap, soms een ingetogen liedje van Rob de Nijs tot André Hazes, voor ieder wat wils.

Shantymoor Stuurloos

Zaterdag 28 oktober, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Voor velen een bekend koor dat garant staat voor een gezellige middag.

november

Het gouwe ouwe koor

Zaterdag 4 november, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Dit optreden vindt plaats tijdens en na de Wintermarkt.

november

Shantymoor Vlaardingen

Zaterdag 18 november, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Shantymoor Vlaardingen vertolkt in shantylieparen het zeemansleven van de zee en visserij.

december

Kerstconcert

Zaterdag 9 december, 14.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Door het Dickenskoor Scyedam.

Sgt Wilsons Army show

Zaterdag 16 december, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Een spectaculaire kerstshow.

november

Popkoor Pleasure

Woensdag 8 november, 19.30 uur
in de Grote Vaart in Vaartland

Eén van de succesvolle popkoren van het Charles Vermeer Zanginstituut. Het repertoire bestaat uit bekende popnummers.

Riël de Groot met zangeres

Zaterdag 11 november, 14.15 uur
in De Serre in Schiewaegh

Een zorgeloze middag vol blij medleys en gezellige meedeiners.

Dameskoor Betty Fox

Zaterdag 11 november, 14.30 uur
in de Havenzaal in Frankeland

Dit koor zingt met volle overgave het Nederlandstalige repertoire.

**Klachtenfunctionaris/
vertrouwenspersoon**

De klachtenfunctionaris/vertrouwenspersoon voor bewoners en cliënten van de Frankelandgroep is mevrouw Vivian Bouman.

Vivian Bouman is bereikbaar via de receptie van Frankeland, telefoon 010 - 426 49 25, of per e-mail.

✉ v.bouman@frankelandgroep.nl

AANRADEN	EENLING	LIJMPOT	PONY	TAALGIDS
AFKALVEN	FLYER	LOONSTOP	POON	TENTSTOK
AFMELDEN	GRANATEN	LUKRAAK	POSE	TOVERIJ
ALERT	HACIENDA	MANCHET	RECHTSOM	UITBAL
BEIGNET	HOEF	MENGSEL	RIMRAM	VANGEN
BERGHOK	HOEKSLAG	MIDDENIN	SAPJE	VERF
BIJENVOLK	IJSGROT	NOEST	SNOB	VERKOPER
BOOTSMAN	INGANG	OMVALLEN	SPERWER	VOUWEN
BUSLIJN	KIEUW	OVERKANT	SPURT	WAPENING
DISCOUNT	KLIT	PAUPER	STABIEL	WIND
DRESSOIR	KOOR	PENNEN	STENGEL	ZALMROZE
DUCHTEN	KRIEL	PIJLER	STOM	ZIJSTRAAT

T R U P S G A L S K E O H I J M U I T B A L
 I V O M V A L L E N T Z K I J F E O H F S S
 L S O P O N P O T S N O O L R I N M H D N
 K T Z U E S O P E T W T O R N E E G I O O
 G E I J N W N T O C O K A R G M L V G S V B
 N N S E U E N H P B O A A E D L L O E E K
 I G T G E T N E C I H N W E L A A R T E L
 L E R N I E N R N E G R N I A A K Z J T U
 N L A A K I E U B L R A E T N A F P Y E K
 E Y A V N W M U O I E D T L N D A W N N R
 E E T G R A S A O C B E H T I J S G R O T A
 F L Y E R L T S N D S N C R E P U A P S A
 T O P M I J L S E M C S I U B E I G N E T K
 T S I N V E R F N O H A D N E I C A H O R
 I J R V E R K O P E R T E B I J E N V O L K D
 M I D D E N I N N A M S T O O B K R I E L

		9			7	8		2
4					1	6	9	
		2						7
	3			6	5			
	9		4					
	6					5		8
8	7	6	2		3			
				5				
5			6			7	8	

Winnaars van de puzzels uit de vorige editie van Frankelandgroep Nieuws

Puzzel met als oplossing: vogelgriepvirus

- mevrouw T. Petersloot, Prof. Rutgersstraat 39, Vlaardingen
- mevrouw De Groot, Gerstakker 76, Schiedam
- mevrouw W.O. Andriese-Houniet, appartement 385, afdeling Saffier
- mevrouw M.P. van Mil-van der Meer, appartement 230

- Frankeland / Jacobs Gasthuis
- Harg-Spaland
- Schiewaegh
- Vaartland

Sudoku met als oplossing: 3

- mevrouw C.M.E. Boer-van de Water, Zwaluwenlaan 450, Vlaardingen
- geen juiste inzending ontvangen
- de heer K. Schets, Kinderbuurt 8, Schiedam
- mevrouw C.E. Kortekaas-Breure, appartement 606

- Frankeland / Jacobs Gasthuis
- Harg-Spaland
- Schiewaegh
- Vaartland

Van harte gefeliciteerd! Wint u in Harg-Spaland, Schiewaegh of Vaartland, dan ligt er bij de receptie een waardebon van € 15,- voor u klaar. Als u in Frankeland of Jacobs Gasthuis wint, dan krijgt u uw waardebon thuisgestuurd.

De oplossing(en) van de nieuwe puzzel(s) kunt u tot uiterlijk maandag 6 november 2023 inleveren bij de receptie van uw locatie, dan wel mailen naar fgn.redactie@frankelandgroep.nl. Onder de goede inzenders van één of beide puzzels worden waardebonnen van € 15,- verloot.

Naam

Adres

Postcode en woonplaats

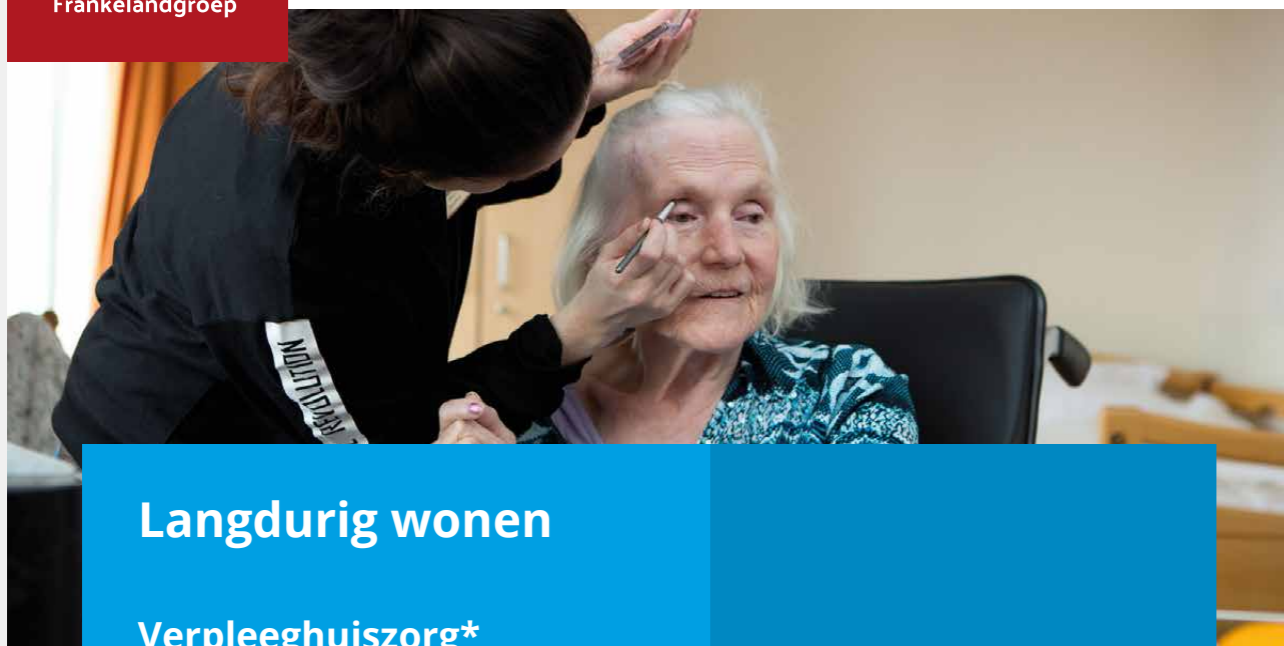
Sudoku   Puzzel

Intramuraal verblijf

locaties en contactgegevens van de Frankelandgroep

Langdurig wonen

Verpleeghuiszorg*

- Frankeland (waaronder gespecialiseerde Parkinson afdelingen en een Korsakov afdeling)
- Harg-Spaland
- Schiewaegh

Zorgcentrumzorg*

- Harg-Spaland
- Jacobs Gasthuis
- Schiewaegh
- Vaartland

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

 010 426 49 25

* Echt)paren)appartementen beschikbaar

Tijdelijk verblijf

Kortdurend verblijf

- Frankeland
- Harg-Spaland
- Jacobs Gasthuis
- Schiewaegh
- Vaartland

Revalidatiezorg

- Frankeland

Crisisverblijf

- Frankeland

Palliatieve zorg

- Schiewaegh

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

 010 426 49 25

Zelfstandig wonende senioren

aanbod en contactgegevens van de Frankelandgroep

Zorg Thuis (wijk)

U woont zelfstandig in Schiedam of Vlaardingen

- Wijkverpleging
- Ondersteuning bij het huishouden
- Casemanagement dementie
- Personenalarmering

U kunt contact opnemen met
Thuiszorg Ouderen
Frankelandgroep

010 426 49 25

Zorg Thuis (huur- en aanleunwoningen)

U woont zelfstandig met Zorg Thuis binnen de (aanpalende) wooncomplexen van de Frankelandgroep

Frankeland voor huurders Liduinahof en Havenbogen

010 426 49 25

Harg-Spaland voor huurders Groenzicht, Meerzicht, Menuet en Suite

010 247 55 55

Jacobs Gasthuis voor huurders DrieLanen

010 246 00 86

Schiewaegh voor huurders Matlinge

010 409 32 00

Vaartland voor huurders Vaartland

010 475 91 11

<h3>Welzijn en dagbesteding</h3> <ul style="list-style-type: none"> • Welzijnsactiviteiten • Diverse ontmoetingscentra • Vervoersmogelijkheden vanuit/naar de Frankelandgroep locaties (regio NWN) • Sport- en Recreatieclub 	<p>U kunt contact opnemen met Coördinator welzijn</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vakantiemogelijkheden Rockanje 	<p>Coördinator Rockanje</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Vakantiemogelijkheden Spanje 	<p>Coördinator La Sorpresa</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Visiteclubs 	<p>Coördinator visiteclubs</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dagbesteding / dagbehandeling 	<p>Coördinator dagbesteding</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Roze Salon 	<p>Coördinator Roze Salon</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Horeca- en maaltijdvoorzieningen 	<p>De maatschappelijke dienst</p> <p style="text-align: center;"> 010 426 49 25</p>

Behandeling

- Specialist ouderengeneeskunde
- Fysiotherapie, ergotherapie, logopedie en diëtik
- Expertise op het gebied van Parkinson en Korsakov
- Alzheimer Café
- Parkinson Café

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

Tijdelijk verblijf

- Kortdurend verblijf
  - na een ziekenhuisopname
  - vanwege een medische hulpvraag
  - voor ontlasting van mantelzorg
- Revalidatiezorg
- Crisisverblijf
- Palliatieve zorg

U kunt contact opnemen met
De maatschappelijke dienst

010 426 49 25

www.frankelandgroep.nl